

Alojas novada jauniešu anketēšana un datu apkopojums

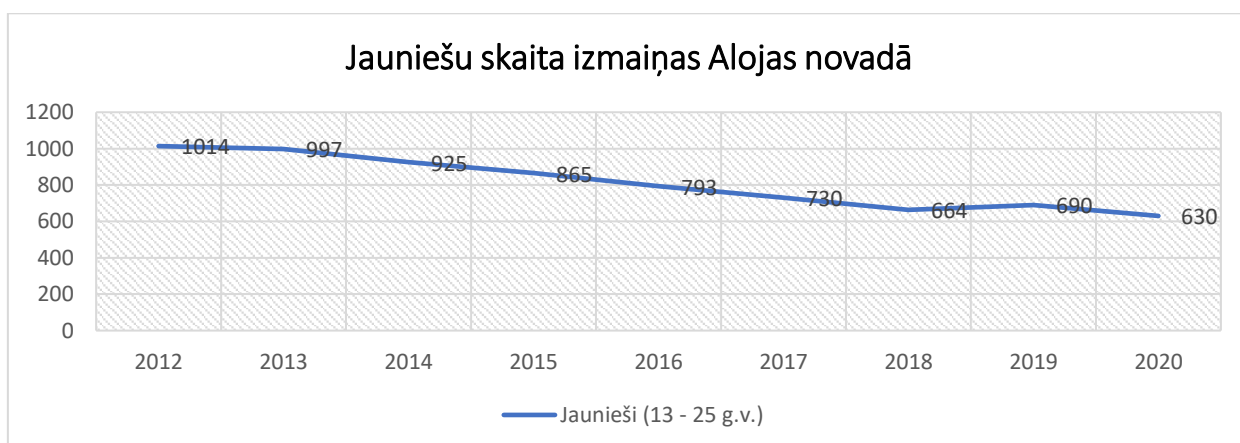
Gatavojoties administratīvi teritoriālajai reformai, Alojas novada un Limbažu novada jaunatnes lietu speciālisti veica anketēšanu, lai noskaidrotu, Alojas novadā deklarēto jauniešu, vecumā no 13 – 25 gadiem, viedokli par to, kas ir nepieciešams, lai jaunieši justos laimīgi savā dzīvesvietā, kā arī, lai atbildīgie darbinieki veiksmīgāk spētu realizēt jaunatnes politiku pēc novadu apvienošanas. Kopumā, pēc pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes iedzīvotāju reģistra datiem, Alojas novadā šajā vecuma grupā ir 630 deklarētie jaunieši (statistika uz 30.11.2020.).

Anketēšanas laikā tika noskaidrots jauniešu viedoklis par tēmām, kā jauniešu iniciatīva, līdzdalība, iekļaušanās sabiedrībā, iekļaušanās darba tirgū, u.c.

Lai nodrošinātu pietiekamas un kvalitatīvas zināšanas par jauniešiem un jauniešu situāciju novadā no 2020. gada 25. novembra līdz 2021.gada 31. janvārim Alojas novada Jaunatnes lietu speciāliste veica Alojas novada 13 līdz 25 gadīgo jauniešu aptauju. Aptaujas ietvaros noskaidrots jauniešu vērtējums par Alojas novadu kā dzīves, darba un brīvā laika pavadīšanas vietu. Kopumā aptaujā piedalījušies un anketas aizpildījuši 103 Alojas novada jaunieši (gan Alojas un Staiceles pilsētās, gan arī visos novada pagastos).

Aptaujas anketa tika izplatīta interneta vidē (<https://www.visidati.lv/aptauja/1648993728/>). Informācija par aptauju tika izplatīta ar masu mediju starpniecību, pašvaldības interneta mājaslapas un sociālo tīklu starpniecību, kā arī personīgi uzrunājot konkrētus jauniešus. Kopumā aptaujas anketu veidoja 30 jautājumi un no respondentiem 68 % bija sievietes un 32 % vīrieši. Vidējais respondentu vecums bija 17,3 gadi.

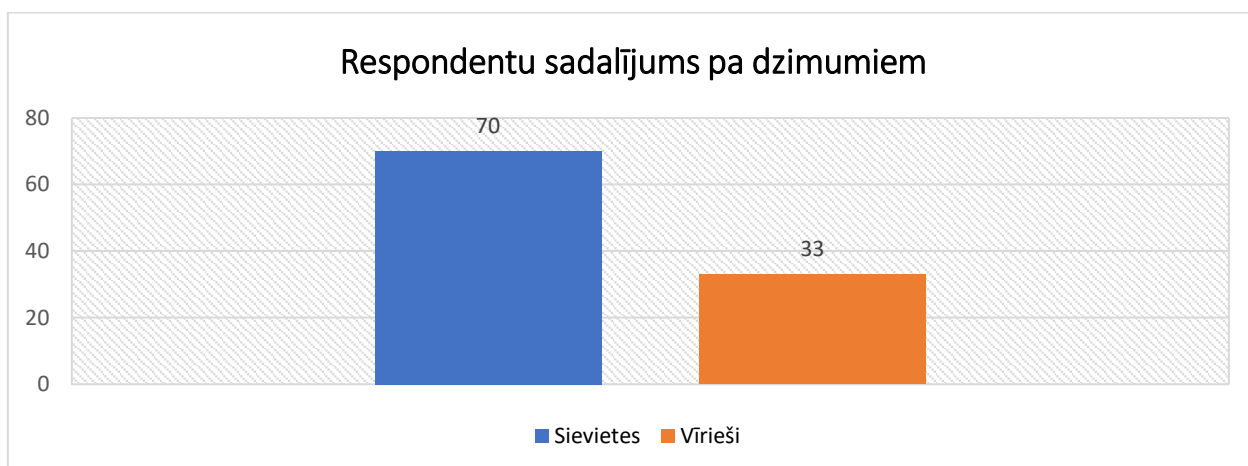
Pirmajā attēlā redzams, kā kopš 2012. gada jauniešu skaits ir samazinājies. Ja 2012. gadā jauniešu skaits bija 1014, tad tas ir samazinājies par 384 jauniešiem.

1.attēls. Jauniešu skaita izmaiņas Alojas novadā

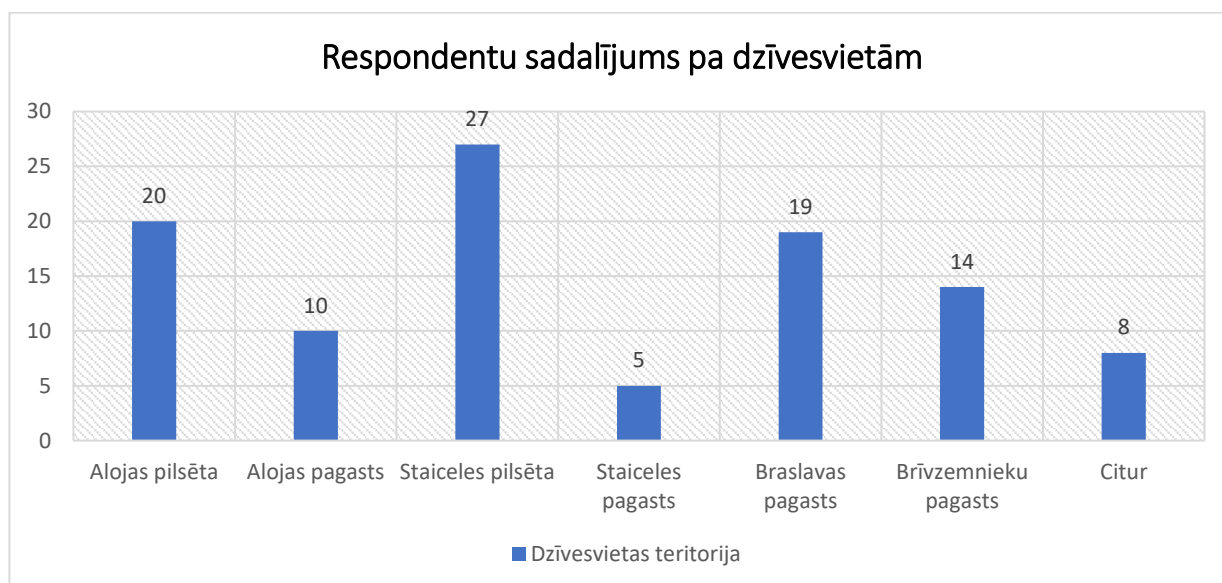
Lai vispārīgi varētu apskatīt aptaujas anketas dalībnieku vecuma un dzimuma sadalījumu, aptaujā respondentam bija jānorāda informācija par sevi, norādot, savu dzimumu un vecumu. No 103 respondentiem aptaujas anketu aizpildīja 33 vīrieši un 70 sievietes, jauniešu vidējais vecums

17,3 gadi. (skat. 2. attēlu).

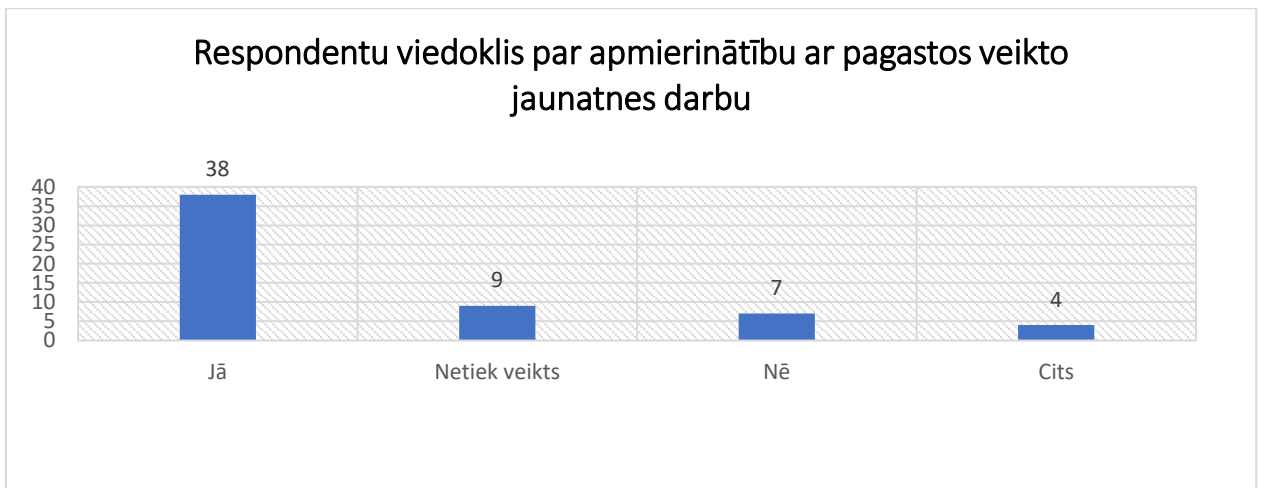
2.attēls. Aptaujas anketas respondentu sadalījums pa dzimumiem

Aptaujas pirmajā jautājumā tiek noskaidrotas respondentu dzīvesvietas. No visiem respondentiem 26,2% respondentu atbild, ka ikdienā dzīvo Staiceļē, 19,4% atbild, ka ikdienā dzīvo Alojā un 18,4 % Braslavas pagastā, 13,6% respondenti dzīvo Brīvēznieku pagastā, 9,7% jaunieši kā savu dzīvesvietu atzīmē Alojās pagastu, 4,9% Staiceles pagastu, bet 7,8,% no aptaujātiem atklāj, ka dzīvo citur. Kā citas dzīvesvietas tiek atzīmētas Dikļu pagasts, Ozolmuiža, Salacgrīvas novads, Valmiera, Viesītes novads, Rīga.

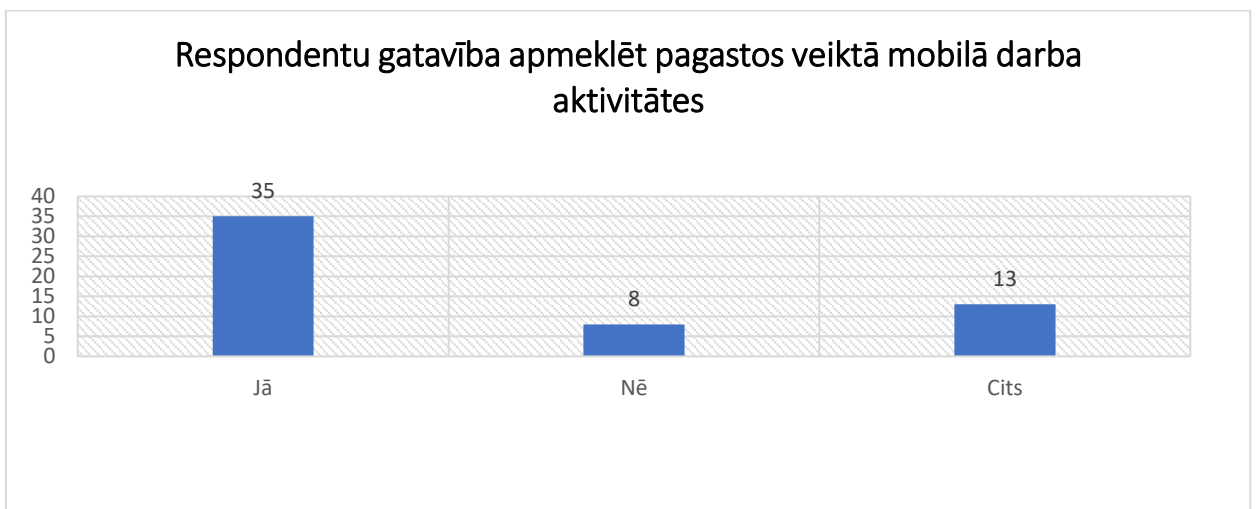
3.attēls. Atbilde uz jautājumu, par respondentu patstāvīgo dzīvesvietu

Aptaujas otrais jautājums tika uzdots tikai jauniešiem, kuru dzīvesvieta ir kādā no pagastiem. Aptaujā tika vaicāts, vai jaunieši ir apmierināti ar jaunatnes darbu, kas tiek veikts jaunieša dzīvesvietā. No visiem pagastos dzīvojošajiem respondentiem, 65,5% atbildēja, ka ir apmierināti ar jaunatnes darbu, bet 15,5 % atbildēja, ka jaunatnes darbs netiek veikts. Starp citām atbildēm, divi jaunieši minēja, ka aktivitātes vēlētos vēl vairāk, bet vēl divi jaunieši atzina, ka nezina, kas notiek viņu pagastā.

4.attēls. Respondentu viedoklis par apmierinātību ar pagastos veikto jaunatnes darbu

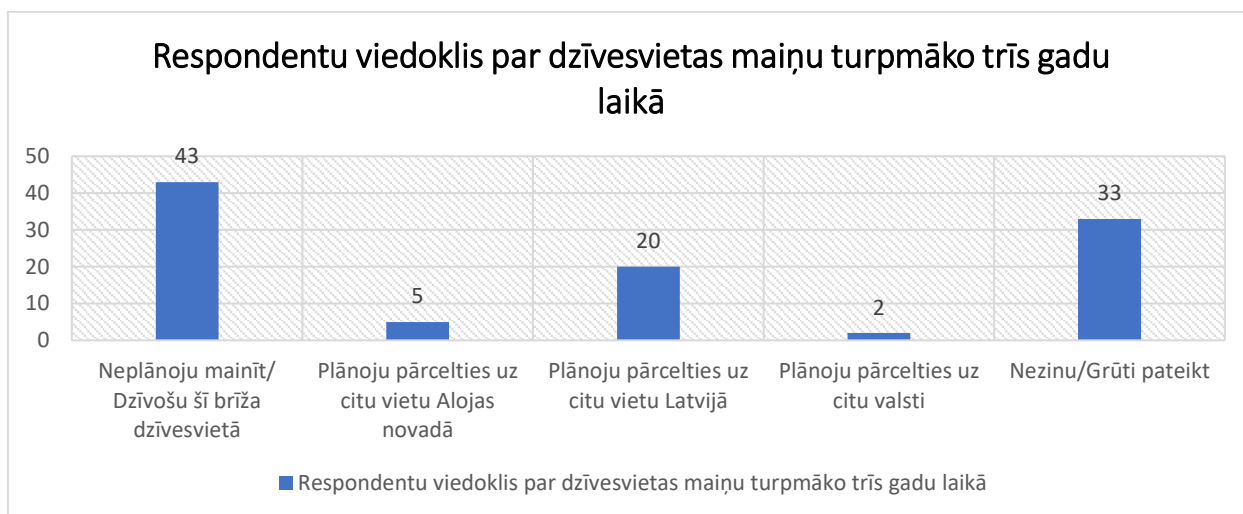
Arī aptaujas trešais jautājums tika uzdots pagastos dzīvojošajiem jauniešiem, lai noskaidrotu vai viņi apmeklētu aktivitātes, ja jaunatnes darbinieki veiktu regulārus mobilā darba izbraukumus uz viņu dzīvesvietām. No visiem respondentiem 62,5% jauniešu atzina, ka labprāt dotos uz dažādiem pasākumiem un aktivitātēm, tomēr 14,3% jauniešu norādīja, ka nevēlas apmeklēt nekādas aktivitātes. Piektā daļa jeb 23,2% jauniešu norādīja, ka apmeklētu pasākumus atkarībā no dažādiem faktoriem – piemēram vai pasākums liktos saistošs, ja būtu ērtā laikā un tml.

5.attēls. Jauniešu gatavība apmeklēt pagastos veiktā mobilā darba aktivitātes

Ceturtais aptaujas jautājums tika adresēts visiem respondentiem, lai noskaidrotu, vai jaunieši plāno mainīt dzīvesvietu tuvāko trīs gadu laikā. No visiem aptaujātajiem, 21,3 % jauniešu plāno pārcelties uz citu vietu Latvijā vai pasaulē, kas salīdzinājumā ar 2019. gada aptauju ir par 12,7 % mazāk.

Līdzīgi kā 2019. gadā, 41,7% respondentu dzīvesvietu neplāno mainīt, bet no visiem aptaujātajiem 32% jaunieši izvēlās atbildi “Nezinu/Grūti pateikt”, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo aptauju ir par 11% vairāk, kas liek secināt, ka lielāks jauniešu skaits nav pārliecināts par savu nākotnes dzīvesvietas izvēli.

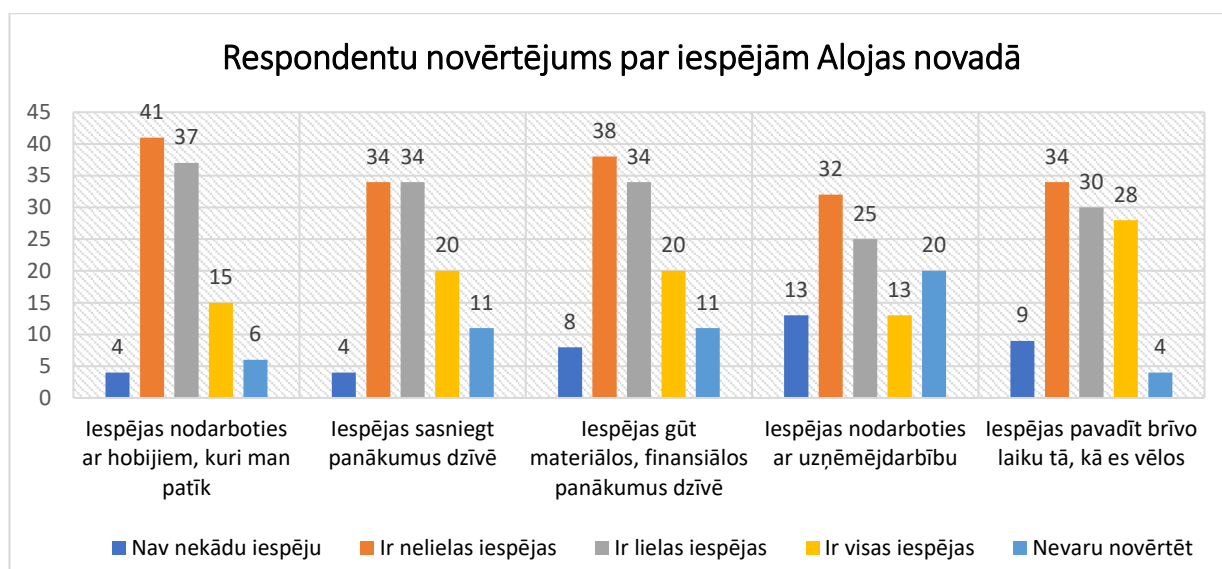

6.attēls. Atbilde uz jautājumu par respondentu dzīvesvietas maiņu tuvāko trīs gadu laikā

Piektais aptaujas jautājums, ir par jauniešu iespēju novērtējumu, dzīvojot Alojās novadā. Vērtējot respondentu atbildes, septītajā attēlā redzams, ka viszemāk novērtētas iespējas gūt materiālos, finansiālos panākumus dzīvē. No aptaujātajiem 7,8% (2019. gadā 16%), respondenti uzskata, ka viņiem nav nekādu iespēju, bet 36,9% uzskata, ka ir nelielas iespējas kļūt materiāli nodrošinātiem. Visaugstākais rādītājs ir brīvā laika pavadīšanai Alojās novadā, to atzinīgi novērtējuši ir 54,3 % aptaujāto. Aptaujā 3,9% (2019.gadā 13%) jauniešu apgalvo, ka nav nekādu iespēju nodarboties ar hobijiem, kas patīk, 39,8% respondentu atbild, ka ir nelielas iespējas, bet 14,6% jauniešu atzīst, ka ir visas iespējas.

Novērtējot savas iespējas sasniegt panākumus, 12,6% (2019.gadā 21%) jauniešu uzskata, ka viņiem ir visas iespējas gūt panākumus dzīvē, bet 3,9 % (2019.gadā 9%) jaunieši apgalvo, ka viņiem nav nekādu iespēju. Savukārt, novērtējot iespējas nodarboties ar uzņēmējdarbību, 12,6% jaunieši uzskata, ka viņiem ir visas iespējas būt uzņēmējiem, bet 12,6% aptaujāto uzskata, ka nav nekādu iespēju.

Vairāki procentuālie rādītāji saskan ar 2019.gadu, bet daļai sniegto atbilžu ir redzama pozitīva tendence, piemēram, labāk novērtētas iespējas nodarboties ar hobijiem, kā arī materiālā nodrošinātība. Rādītājs, kas ir par 8,4 zemāks, ir attiecināms uz jauniešu novērtējumu sasniegt panākumus dzīvē.

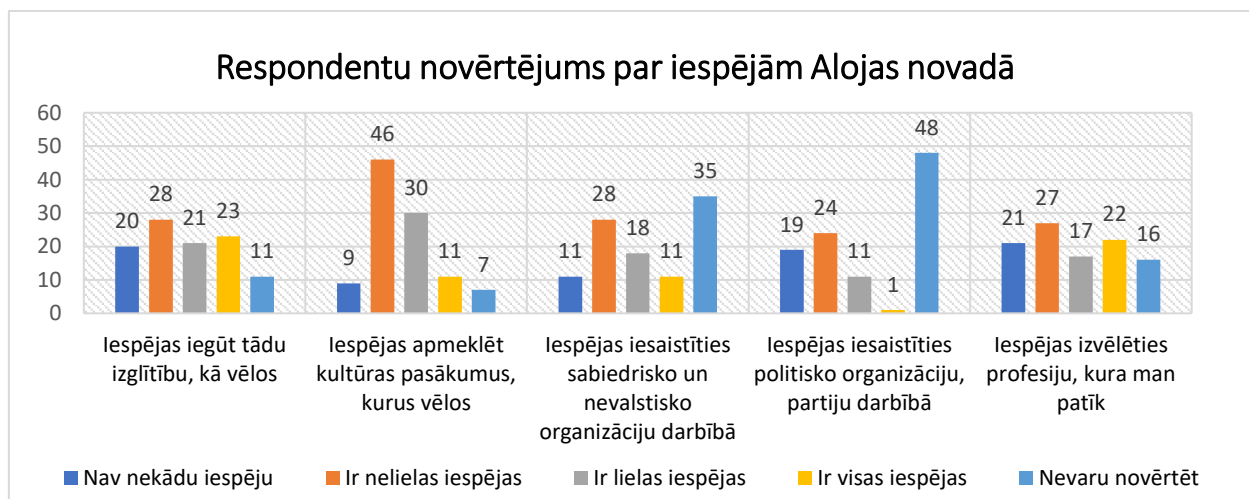
7.attēls. Respondentu viedoklis par iespējām, dzīvojot Alojās novadā

Astotajā attēlā redzams, ka 19,4% (2019. gadā 33%) jaunieši atzīst - tiem nav nekādu iespēju iegūt tādu izglītību, kādu tie vēlas, savukārt 22,3 % (2019. gadā 19%) jaunieši apgalvo, ka viņiem ir visas iespējas. Augstākiem rādītājiem iemesls varētu būt digitālo apmācību iespējas, kuras ir izveidojušās Covid – 19 pandēmijas ietekmē.

Novērtējot savas iespējas apmeklēt kultūras pasākumus, 8,7 % aptaujāto uzskata, ka viņiem nav nekādu iespēju apmeklēt tādus kultūras pasākumus, kādus vēlas, savukārt 29,1 % atzīst, ka viņiem ir lielas iespējas, bet 10,7% (2019. gadā 17 %) aptaujāto, ka tiem ir visas iespējas.

Iespējas iesaistīties sabiedrisko, nevalstisko organizāciju un politisko organizāciju, partiju darbībā, 40,29% respondentu tās nevar novērtēt, kas liek secināt, ka jauniešiem nav gana daudz informācijas, tomēr jāņem vērā arī respondentu vecums.

Savukārt, profesionālās iespējas 20,4% (2019. gadā 29 %) jaunieši novērtējuši, ka nav nekādas, bet 21,4% (2019.gadā 26 %) aptaujāto atzīst, ka ir visas iespējas izvēlēties profesiju, kura patīk.

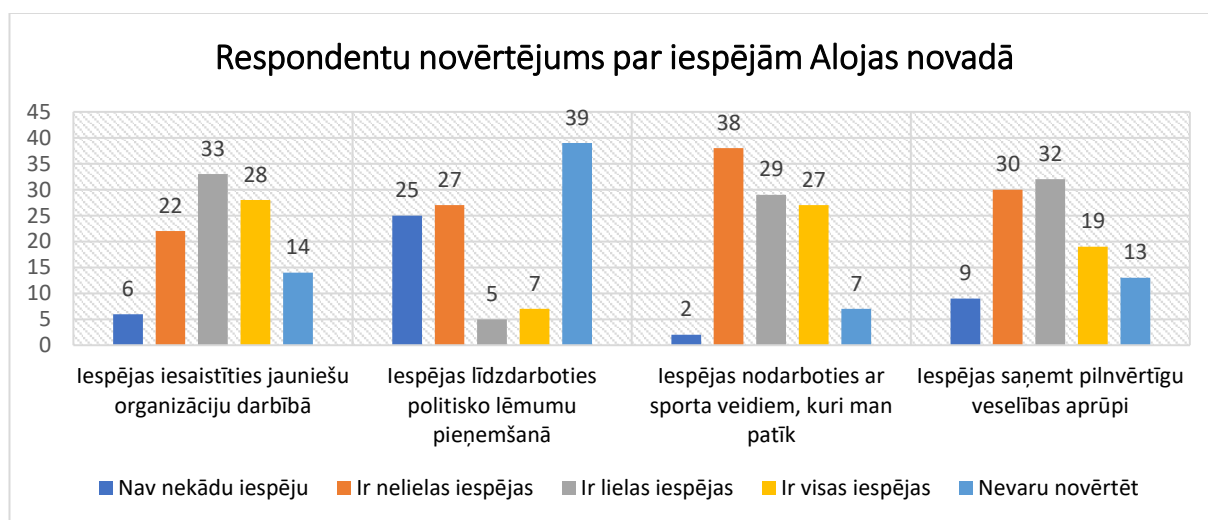
8.attēls. Respondentu viedoklis par iespējām, dzīvojot Alojās novadā

Devītajā attēla viszemākie rādītāji ir par iespējām līdzdarboties politisko lēmumu pieņemšanā, jo 24,3 % norāda, ka nav nekādu iespēju līdzdarboties, tāpat 26,2% apgalvo, ka ir nelielas iespējas, bet 15,5 % aptaujāto atbild, ka nevar iespējas līdzdarboties politisko lēmumu pieņemšanā novērtēt. No šīm atbildēm izriet secinājums, ka jauniešiem ir nelielas zināšanas par novada politiskajām norisēm un iespējām tajās līdzdarboties.

Iespējas saņemt pilnvērtīgu veselības aprūpi saņēmušas zemu vērtējumu, proti, tikai 18,3 % (2019.gadā 13%) jauniešu atzīst, ka tiem ir visas iespējas saņemt veselības aprūpi, vēl 29,1 % (2019.gadā 38 %) aptaujāto uzskata, ka tiem ir nelielas iespējas, bet 8,7 % (2019.gadā 13 %) uzskata, ka nav nekādu iespēju, tomēr kopumā rādītāji ir uzlabojušies.

Salīdzinoši augsti ir novērtētas iespējas iesaistīties jauniešu organizāciju darbībā, pozitīvu vērtējumu dod 59,2 % (2019.gadā 47%) respondentu, atbildot, ka tiem ir visas vai lielas iespējas iesaistīties, bet 5,8 % norāda, ka nav nekādu iespēju iesaistīties jauniešu organizācijās.

Iespējas nodarboties ar respondentiem tīkamiem sporta veidiem, kā lielas novērtē 54,4% aptaujāto, bet tikai 1,9 % (2019.gadā 15%) respondenti uzskata, ka tiem nav nekādas iespējas sportot sev tīkamos sporta veidus, kas liecina, ka ir uzlabojusies sporta infrastruktūra vai jaunieši ir atraduši citus sporta veidus, ar kuriem var nodarboties neatkarīgi no novadā sniegtajām iespējām.

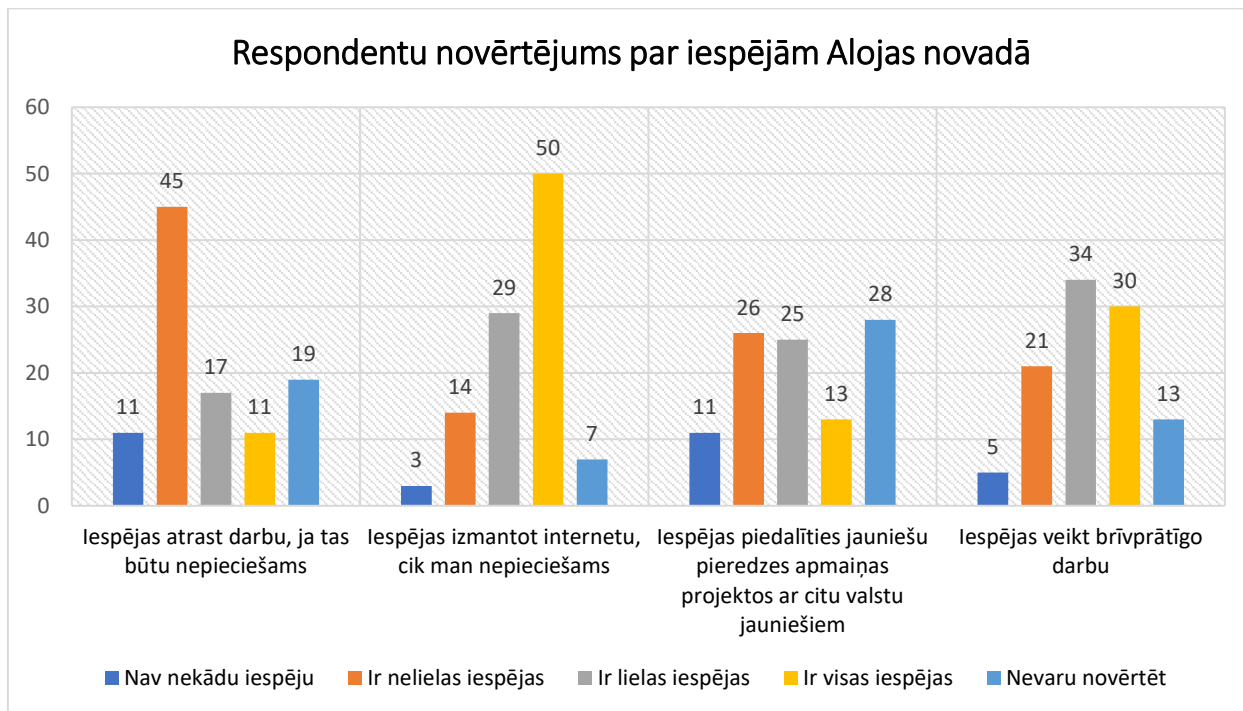
9.attēls. Respondentu viedoklis par iespējām, dzīvojot Alojā novadā

Aptaujas desmitajā attēlā redzams, ka pozitīvi ir novērtētas iespējas izmantot internetu, jo tikai 2,9% aptaujāto norāda, ka tiem nav nekādas iespējas tikt pie interneta savienojuma. Pozitīvs vērtējums ir sniegts arī attiecībā uz iespējām veikt brīvprātīgo darbu, jo tikai 4,9% aptaujāto uzskata, ka tiem nav nekādu iespēju iesaistīties brīvprātīgajā darbā. Ir nepieciešams strādāt pie informācijas pieejamības, jo 12,6 % norāda, ka šīs iespējas nevar novērtēt.

Tāpat 27,2 % respondentu norāda, ka nevar novērtēt savas iespējas piedalīties pieredzes apmaiņas projektos, kas norāda uz informācijas trūkumu konkrētajā jomā. No visiem aptaujātajiem

10,7 % respondentu uzskata, ka viņiem nav nekādas iespējas piedalīties šādos projektos, lai gan jauniešiem Alojās novadā ir visas iespējas pieteikt sevi dalībai starptautiskos projektos.

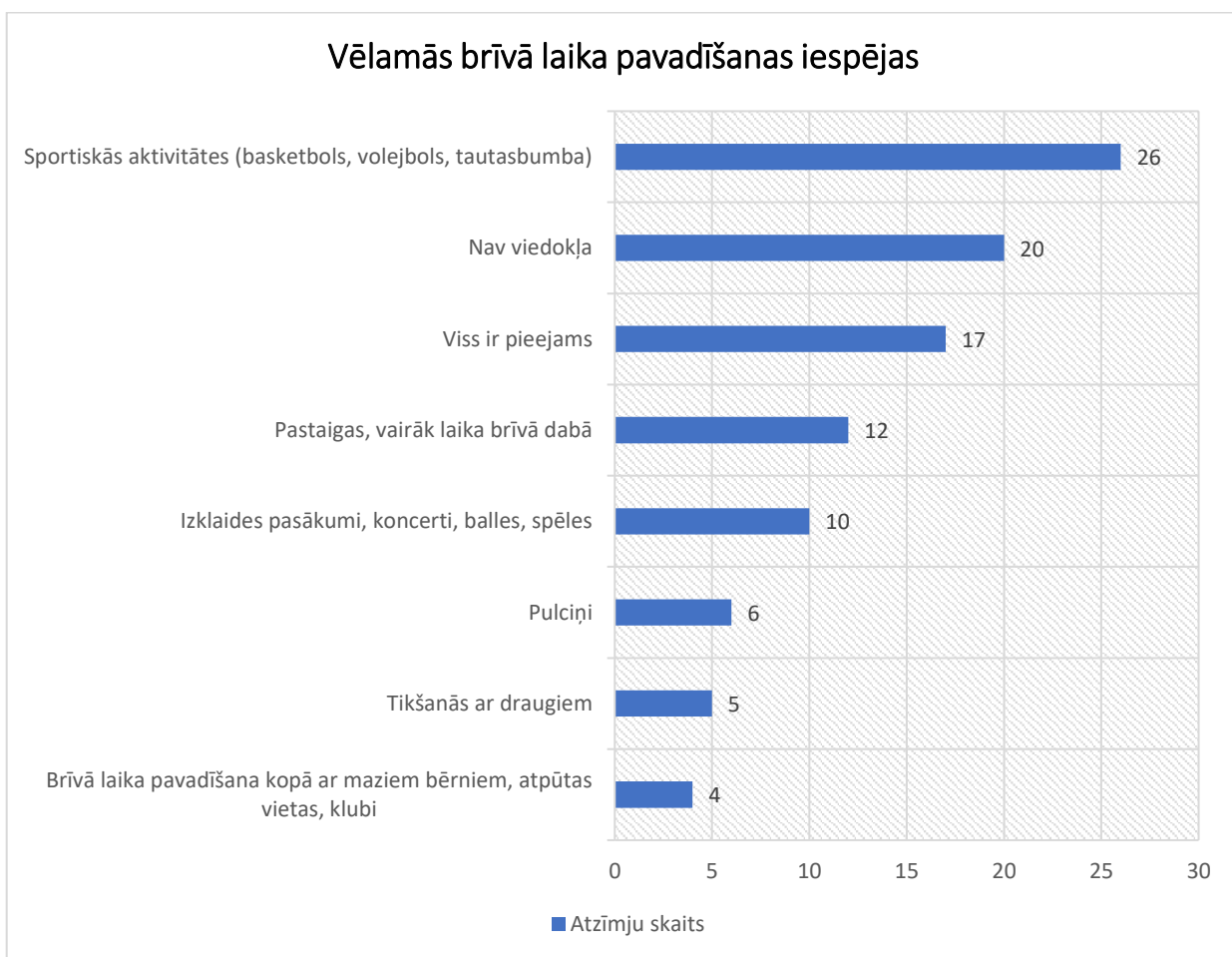
Attiecībā uz darba iespējām Alojās novadā, 10,7 % jauniešu uzskata, ka tiem nav nekādas iespējas atrast darbu, ja tas būtu nepieciešams un 43,7 % uzskata, ka ir nelielas iespējas. Tikai 27,2 % uzskata, ka viņiem būtu iespējas atrast sev piemērotu darbu.

10.attēls. Respondentu viedoklis par iespējām, dzīvojot Alojās novadā

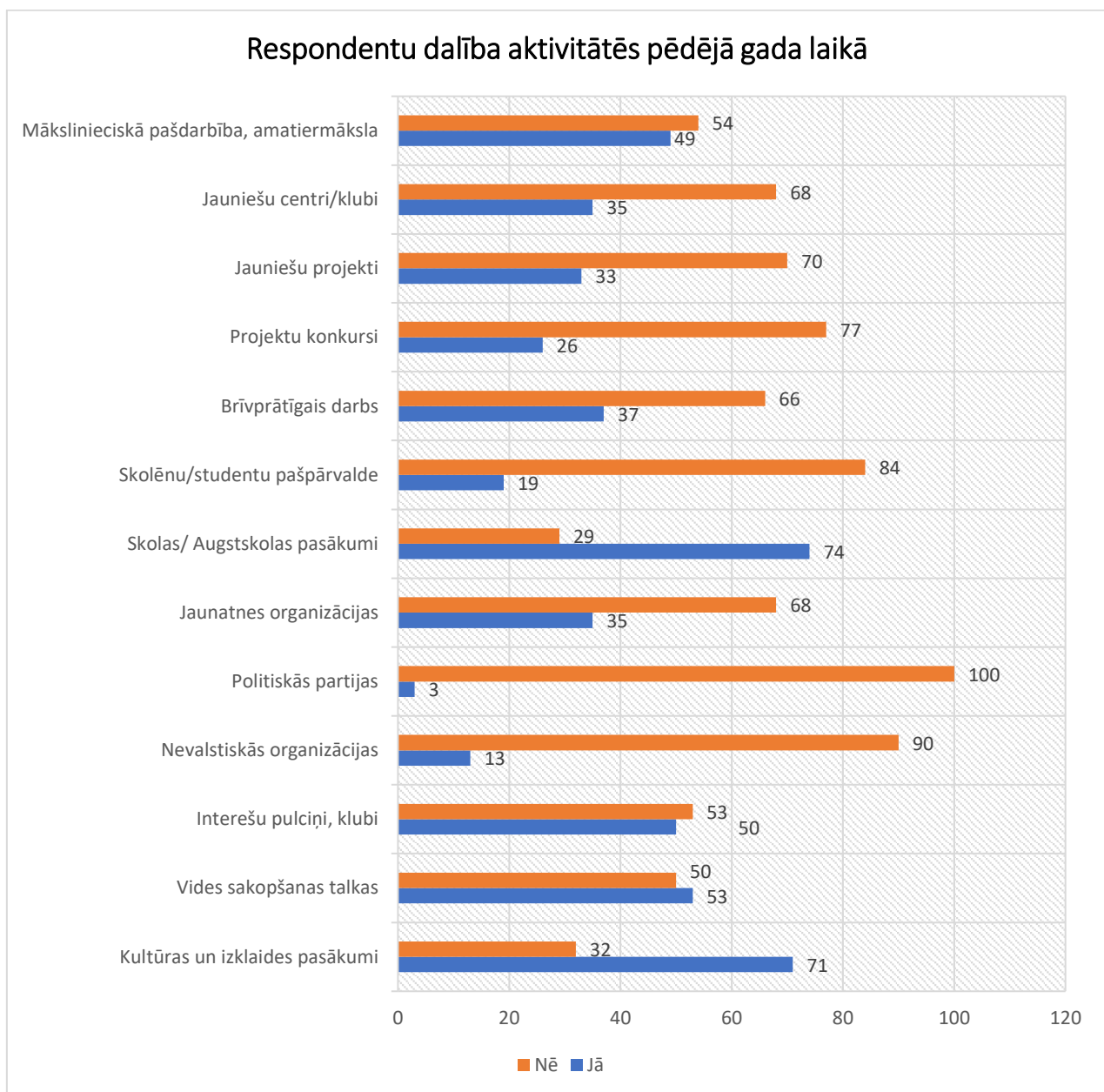
Aptaujas nākamais jautājums tika uzdots, lai noskaidrotu, kādas brīvā laika pavadīšanas iespējas jaunieši vēlētos, lai būtu pieejamas Alojās novadā. Šis jautājums tika uzdots brīvā teksta formātā, tādēļ 11. attēlā redzamas visvairāk pieminētās atbildes. Visvairāk atzīmētas atbildes ir attiecībā uz sporta zāli, sportiskajām aktivitātēm, pulciņiem, aktīvu atpūtu. Liela daļa jauniešu norādījuši, ka viss ir pieejams, vai nevar iedomāties, kādas aktivitātes vēlētos. Jaunieši vēlētos vairāk laika pavadīt brīvā dabā, kā arī piedalīties dažādos pasākumos.

Sportisko aktivitāšu kategorijā tiek minēti basketbols, futbols, vingrošana, bokss, hip hop dejas, braukšana ar riteni, motocikliem vai kvadracikliem, izjādes ar zirgu, lokšaušana, militārās mācības. Kategorijā vide tiek minēti apskates objekti, skeitparks, sakārtoti sporta laukumi, baseins, telpa jauniešu aktivitātēm. Kategorijā interešu izglītība tiek minēti foto uzņemšanas, rediģēšanas pulciņš, drāmas pulciņš, kulinārija. Kategorijā “pasākumi” jaunieši izsaka vēlmi pēc pasākumiem, kas veltīti jauniešiem un kino vakari. Vairākas atbildes iesniedza jaunie vecāki, kuri vēlas kvalitatīvi laiku pavadīt kopā ar saviem bērniem sajūtu takās, māmiņu tikšanās klubos.

11.attēls. Vēlamās brīvā laika pavadīšanas iespējas

Aptaujas septītajā jautājumā respondenti atbild kādās aktivitātēs ir vai nav piedalījušies. Visvairāk jauniešu, proti, 68,9 % (2019. gadā 78%), atzīmē, ka piedalījušies kultūras un izklaides pasākumos, otrajā vietā ar 71,8 % ierindojas skolu un augstskolu pasākumi, un trešajā ar 51,5 % (2019.gadā 63 %) respondentu ir vides sakopšanas talkas. Starp vismazāk apmeklētajām jauniešu aktivitātēm ir politiskās partijas ar 97,1% procentiem respondentu, otrajā vietā nevalstiskās organizācijas ar 87,4 % respondentu, bet trešajā vietā 81,6 % norādīja dalību skolēnu/studentu pašpārvaldēs (2019.gadā trešo vietu ieņēma dalība jauniešu projektos ar 76% respondentu).

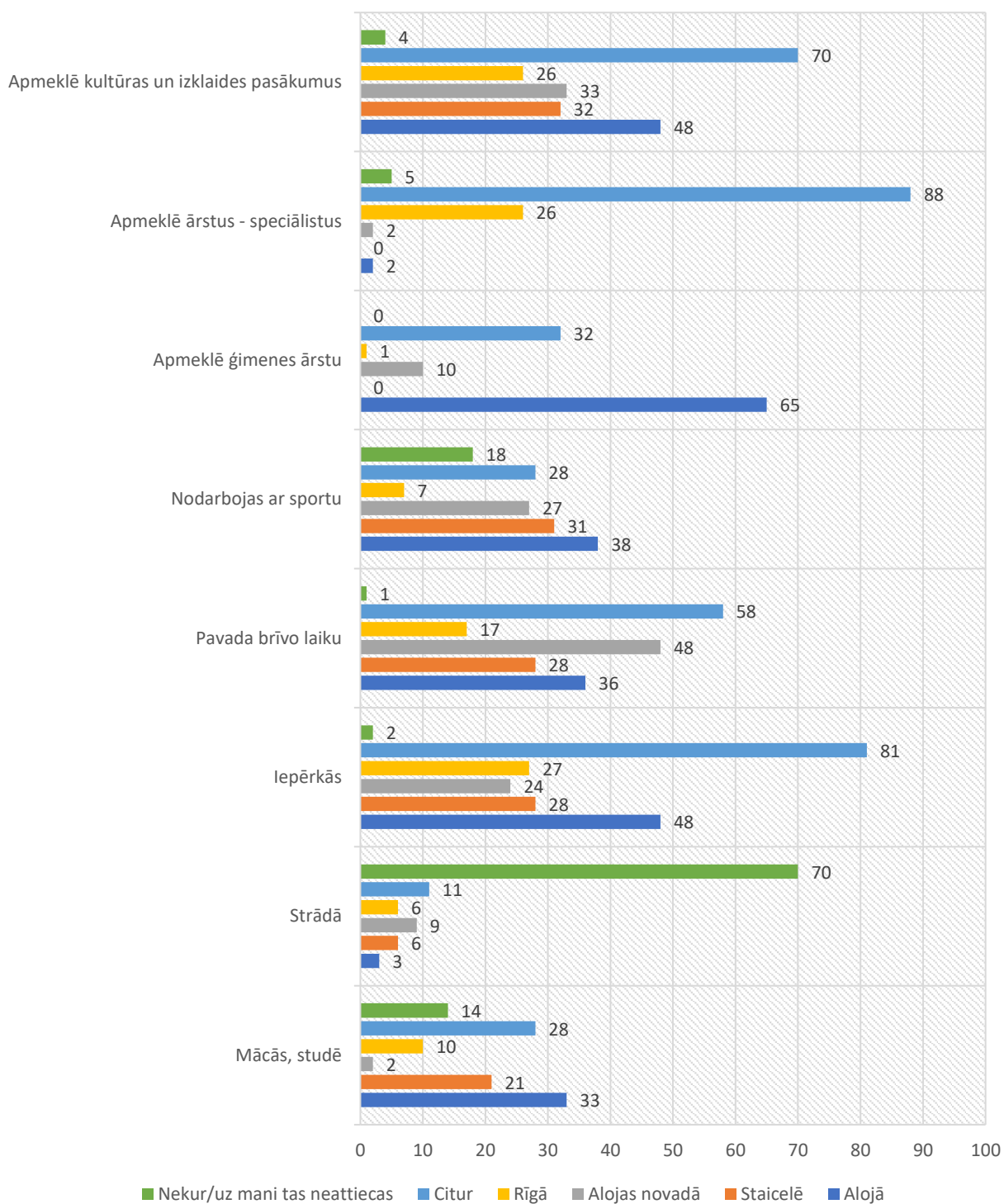

12.attēls. Respondentu aktivitāte pasākumos pēdējā gada laikā

Aptaujas astotā jautājuma dati liecina, ka ikdienā jaunieši kultūras un izklaides pasākumus apmeklē vairāk Alojā novadā, to apliecina 52,5% atbilžu, tomēr liels īpatsvars ir pasākumu, kuri tiek apmeklēti Rīgā vai citur Latvijā.

Ikdienas mobilitātes aspektā būtisks rādītājs ir arī darba vieta – no tiem jauniešiem, kuri strādā 51,6% (2019.gadā 39 %) darba vieta ir Alojā novadā, 33 % jauniešu strādā citur Latvijā, bet 18% atraduši darbu Rīgā. Tātad katrs otrais strādājošais jauniešs ir nodarbināts savā pašvaldībā.

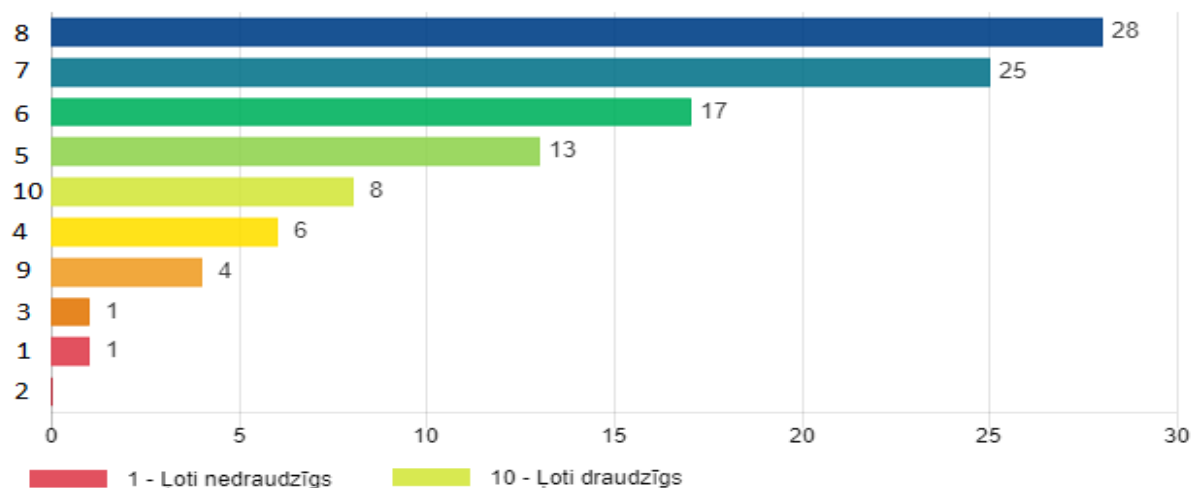
Alojas novadā dzīvojošo jauniešu ikdienas mobilitāte

13.attēls. Alojas novada jauniešu mobilitāte

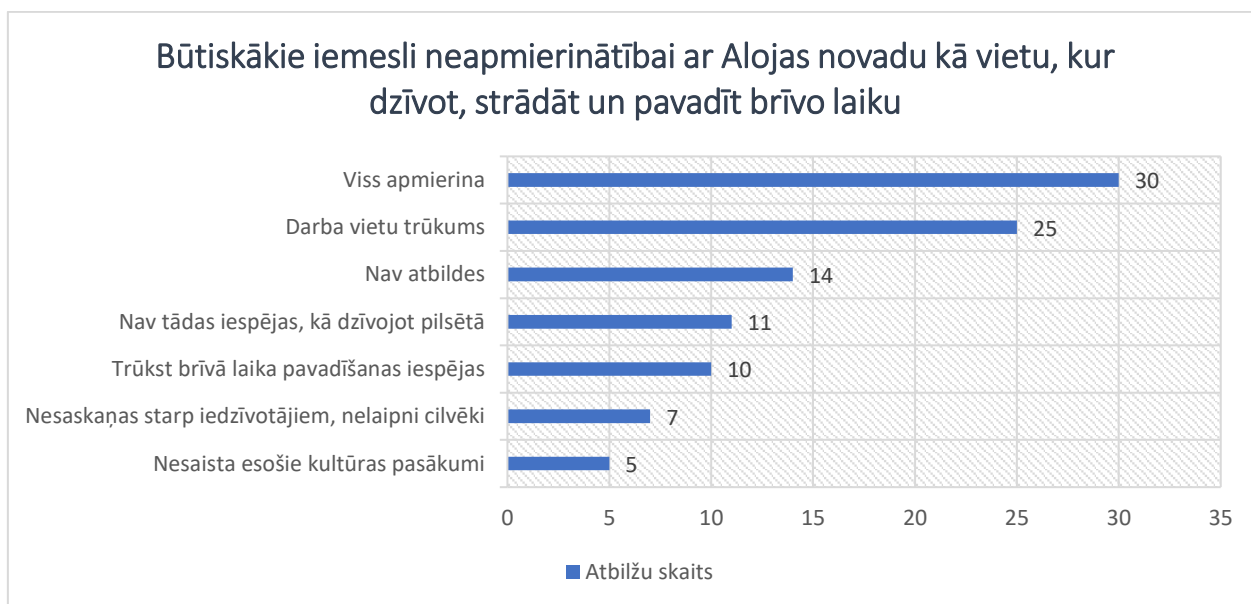
Aptaujas devītajā jautājumā jaunieši novērtēja to, cik draudzīgs Alojas novads ir jauniešiem. Aptaujāto 103 respondentu vidējais novērtējums ir 6.89 (2019.gadā 5.74) (vērtējuma skalā no 1 līdz 10).

Jauniešu novērtējums, cik draudzīgs jauniešiem ir Alojas novads

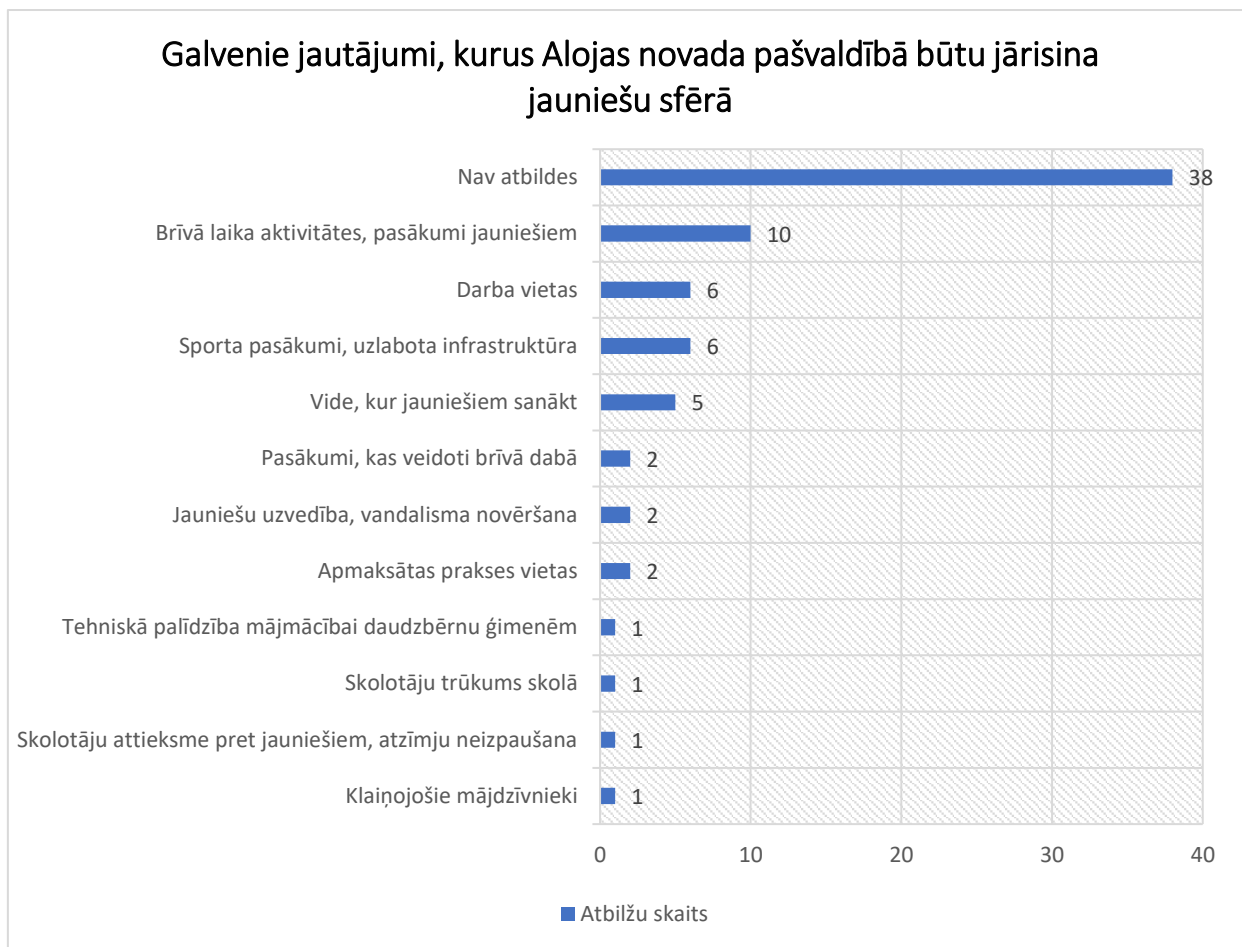
14. attēls. Jauniešu novērtējums, cik draudzīgs jauniešiem ir Alojas novads

Aptaujas desmitajā jautājumā jauniešiem bija jānorāda iemesli, kādēļ viņi nav apmierināti ar Alojas novadu kā vietu, kur dzīvot, strādāt un pavadīt brīvo laiku. Biežāk norādītie neapmierinātības iemesli tiek norādīti darba vietu trūkums, ko atzīmē 24,2% jauniešu, katrs desmitais jauniešs atzīst, ka ir maz brīvā laika aktivitātes, kas saistītu, un tāpat tiek pieminēts, ka lielākās pilsētās piedāvājums ir plašāks – veikali, izglītība un tml., bet 6,7 % minēja, ka cilvēki apkārtnē ir nelaidīgi. Toties 29% (2019.gadā 18%) atzīmē, ka viņus apmierina dzīve Alojas novadā. Starp jauniešu neapmierinātības iemesliem tika pieminēta vide – trūkst ielu apgaismojums, ir vēlme pēc skeitparka un baseina, bet attiecībā uz pasākumiem, jaunieši norāda, ka vēlētos lekcijas, sapulces, konferences, kā arī personīgi uzrunāti jaunieši uz pasākumiem. Viens jauniešs izteicis interesi par vidusskolu ar inženierzinātņu novirzienu. Atkārtoti tiek norādīts, ka ir maz pasākumi ģimenēm ar maziem bērniem.

15.attēls. Respondentu viedoklis par iemesliem neapmierinātībai ar dzīvi Alojas novadā

Aptaujas vienpadsmitajā jautājumā jaunieši tiek aicināti minēt, kādi ir galvenie risināmie jautājumi Alojā novadā. Pēc respondentu domām, galvenie risināmie jautājumi ir saistīti ar brīvā laika aktivitātēm, darba vietām, sporta pasākumiem, sporta infrastruktūru un vietas (telpas), kur jauniešiem sanākt pēc skolas un brīvajā laikā. No visiem respondentiem 38% jauniešu nav izteikuši viedokli. Vairāki jauniešu norādīja, ka nepieciešams risināt vandalisma problēmu, tāpat ir interese pēc apmaksātām prakses vietām pēdējo kursu studentiem, kā arī tiek pieminēts skolotāju trūkums skolā. Viens jauniešis norādījis, ka vēlētos, lai skolotāju attieksme būtu draudzīgāka un netiktu izpausts vērtējums klasesbiedriem.

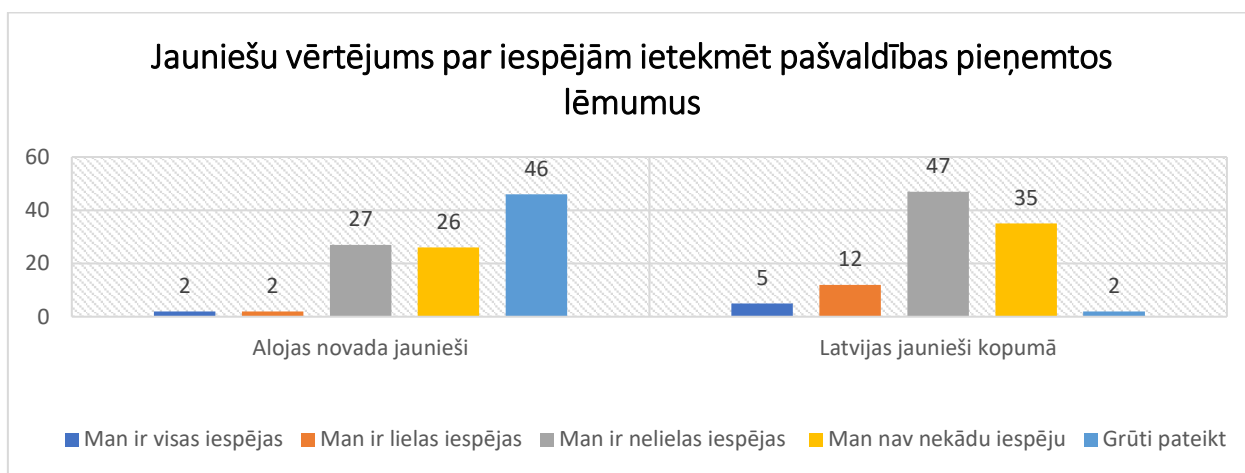

16.attēls. Respondentu viedoklis par jauniešu sfēras galvenajiem risināmajiem jautājumiem Alojā novadā

Aptaujas divpadsmitajā jautājumā jauniešu vērtējums par to, vai viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības pieņemtos lēmumus, salīdzinot ar 2019. gadu ir uzlabojies – 25,2% (2019.gadā 46%) uzskata, ka viņiem nav nekādu iespēju, un vēl 26,2%, ka viņiem ir nelielas iespējas, tomēr tikai 1,9% jauniešu apgalvo, ka viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības lēmumus. No visiem respondentiem 44,7% jauniešu atbildējuši “grūti pateikt”, no kā jāsecina, ka jauniešiem trūkst informācijas par viņu iespējām. Salīdzinot ar Latvijas datiem kopumā¹ Alojā novada

¹ Jaunatnes politikas monitorings 2015. [tiešsaiste] Pieejams:

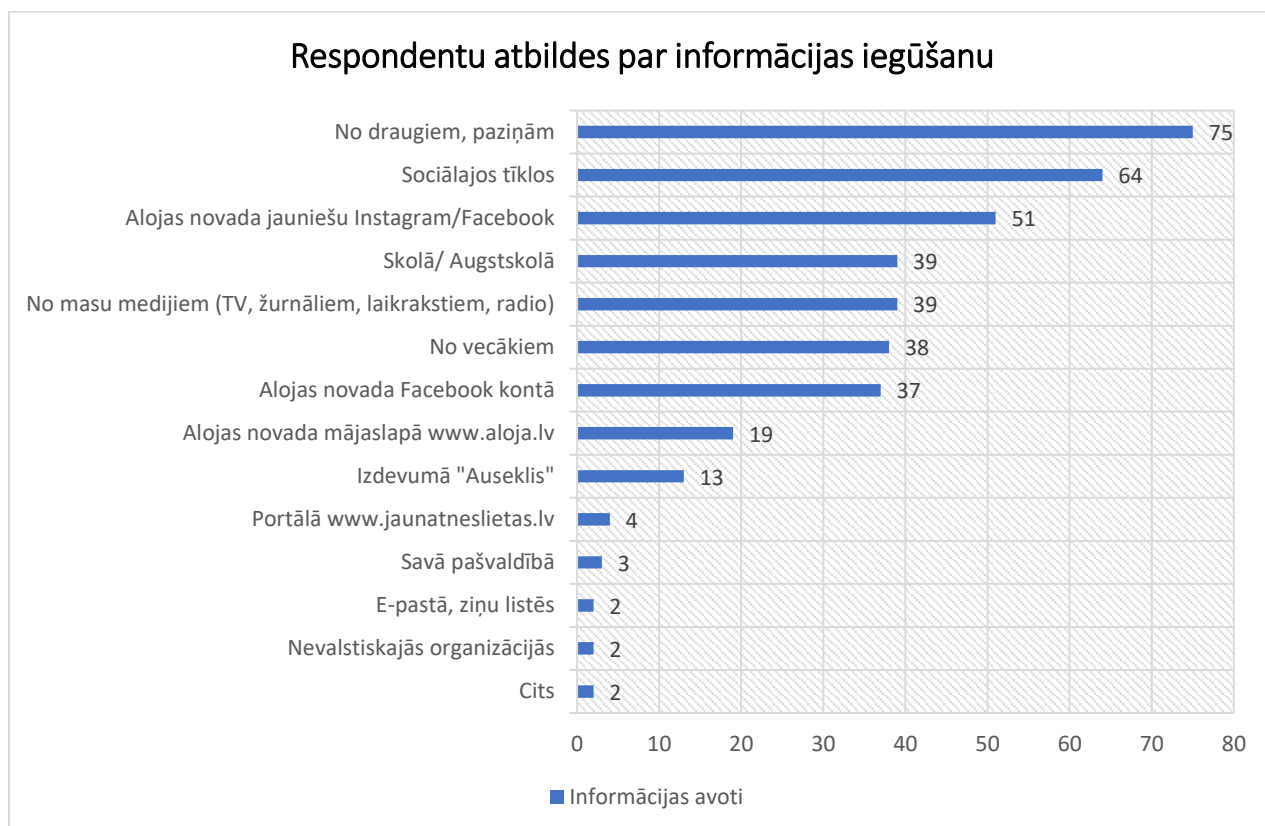
jauniešu ir mazāk informēti par iespējām līdzdarboties pašvaldības dzīvē.

17.attēls. Aļoju novada jauniešu vērtējums par iespējām ietekmēt pašvaldības pieņemtus lēmumus salīdzinājumā ar vidējo Latvijas jauniešu viedokli

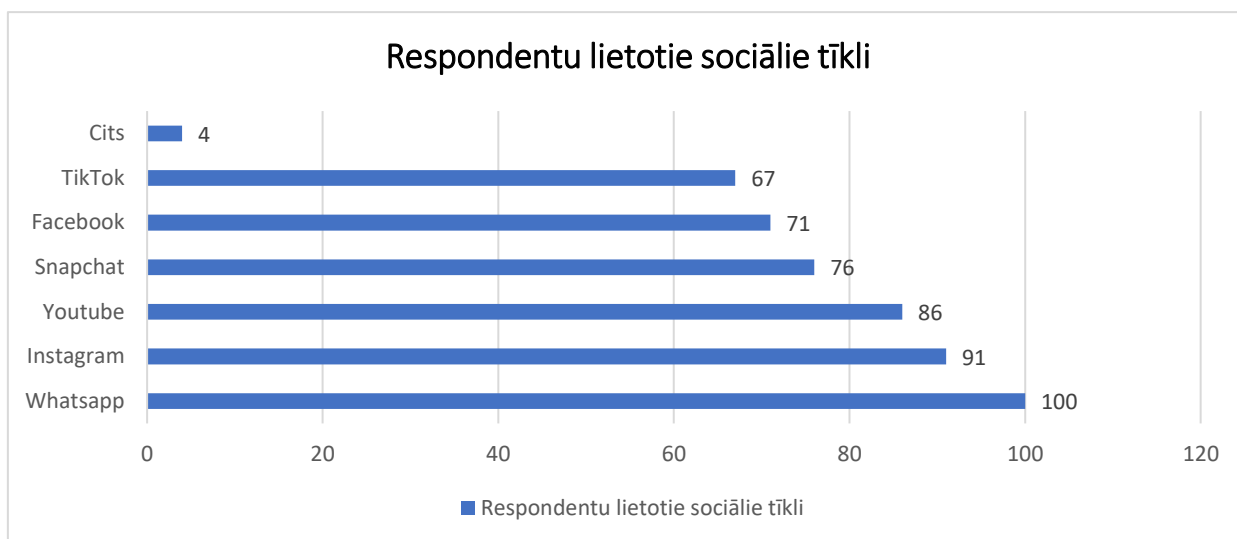
Nākamajā jautājumā tika vaicāts, kur jaunieši iegūst informāciju par sev interesējošām jomām. Kā populārākie informācijas iegūšanas kanāli ir draugi un paziņas, otrajā vietā ierindojas sociālie tīkli, bet trešajā vietā – Aļoju novada Jaunieši Facebook un Instagram konti.

Vismazāk informāciju iegūst nevalstiskajās organizācijās, e-pastā un ziņu listēs, pašvaldībā un portālā www.jaunatneslietas.lv.

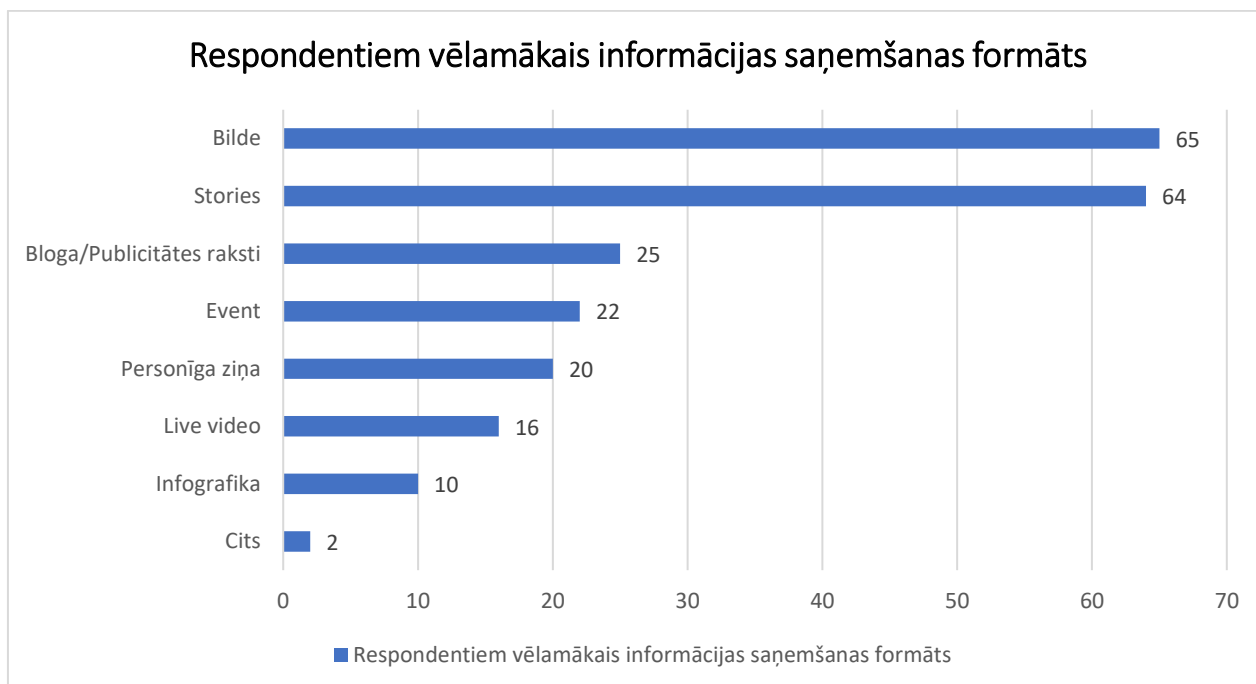
18.attēls. Respondentu informācijas avotu novērtējums

Aptaujas četrpadsmitajā jautājumā tiek vaicāts, kādus sociālos tīklus jaunieši izmanto ikdienā. Kā redzams attēlā, teju visi jaunieši atzīmējuši, ka izmanto Whatsapp platformu, lai sazinātos, otrajā vietā tiek norādīts Instagram, bet kā trešā populārākā lietotne tiek atzīmēta platforma Youtube. Starp citām atbildēm jaunieši norādījuši Discord, Twitter un Messenger.

19.attēls. Populārākie sociālās platformas Alojās novada jauniešu vidū

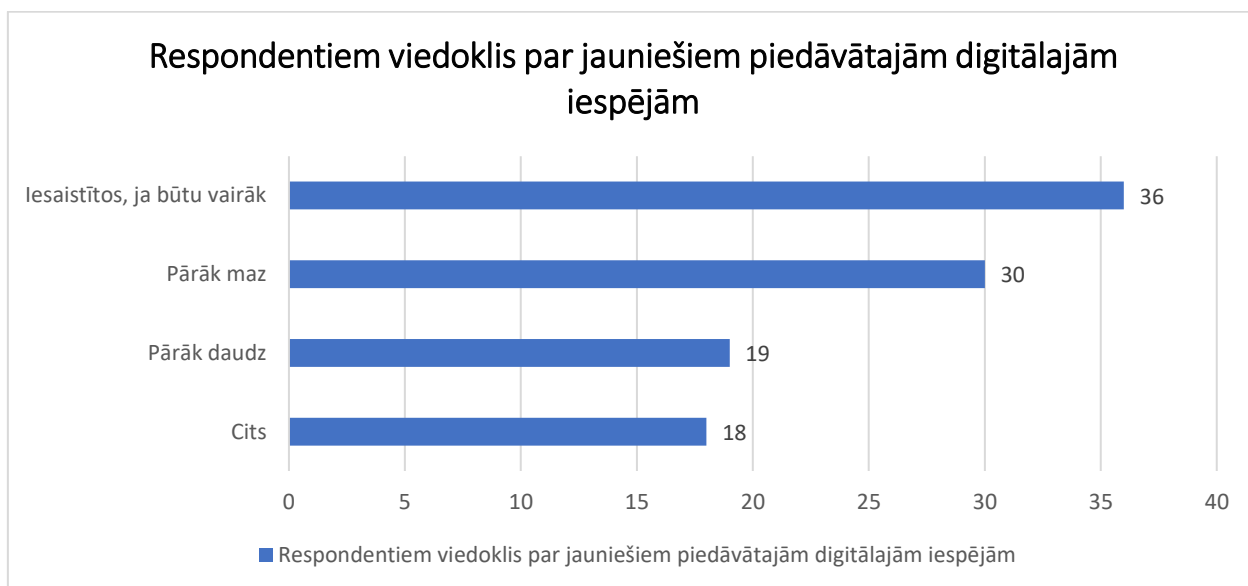
Aptaujas piecpadsmitais jautājums tika uzdots, lai izprastu, kurš informācijas formāts jauniešiem šķistu patīkamākais. Visvairāk jauniešiem patiktu informāciju par notikumiem saņemt bildes un storiņu formātā, bet piektā daļa jauniešu norādīja, ka labprāt saņemtu personīgu ziņu par aktualitātēm.

20.attēls. Respondentu vēlamākais informācijas saņemšanas formāts

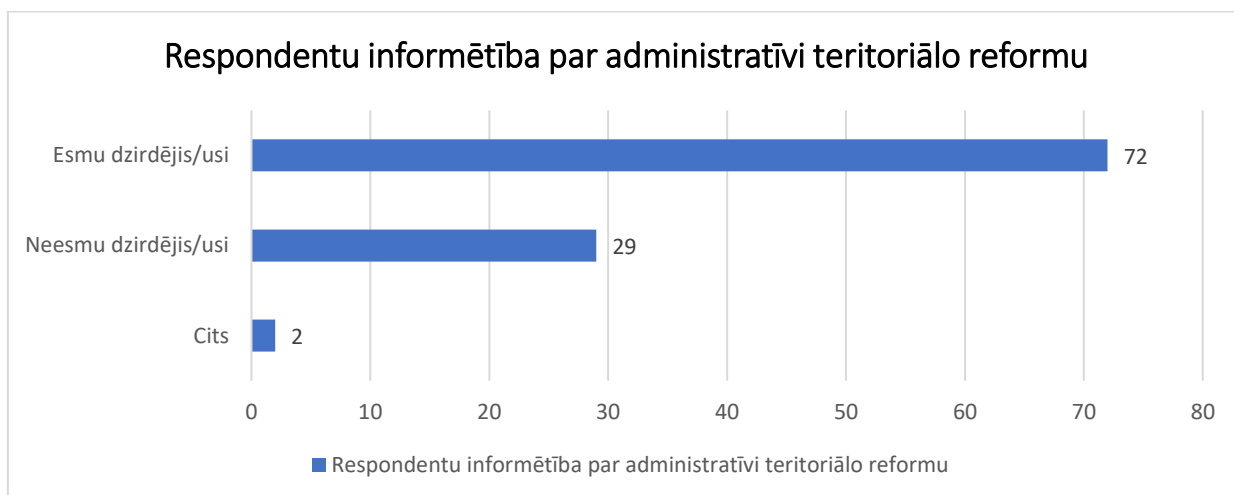
Aptaujas sešpadsmitajā jautājumā tika noskaidrots jauniešu viedoklis par digitālo iespēju pieejamību. Vairāk kā trešdaļa jauniešu jeb 35% norāda, ka labprāt iesaistītos vēl vairāk digitālajās

aktivitātēs, 10% respondentu nebija viedokļa šajā jautājumā, bet 7% jauniešu brīvā formā ir rakstījuši, ka šobrīd piedāvātais klāsts ir pietiekams.

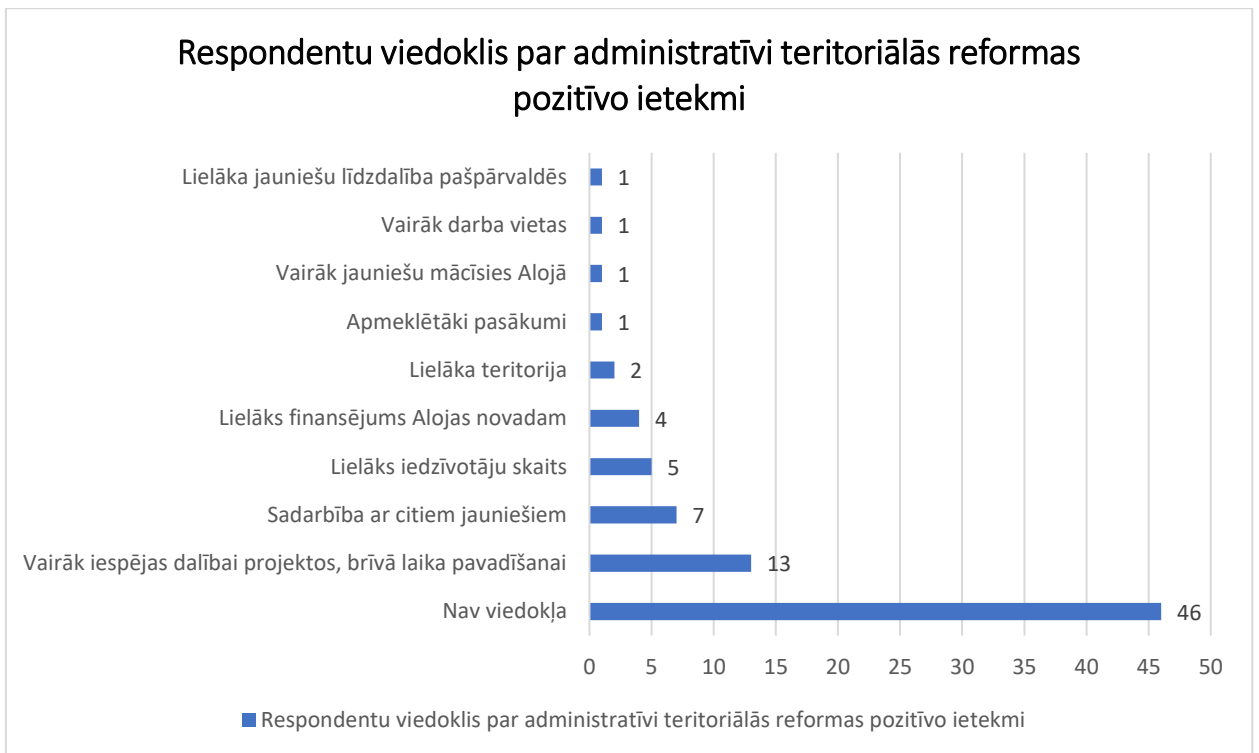
21.attēls. Respondentiem viedoklis par jauniešiem piedāvātajām digitālajām iespējām

Aptaujas septiņpadsmitajā jautājumā tika noskaidrota jauniešu informētība par plānoto Administratīvi teritoriālo reformu. No visiem respondentiem 69,9% jaunieši ir informēti par plānoto reformu, bet 28,2% apgalvo, ka nekādu informāciju iepriekš nav dzirdējuši par šādu novadu apvienošanu.

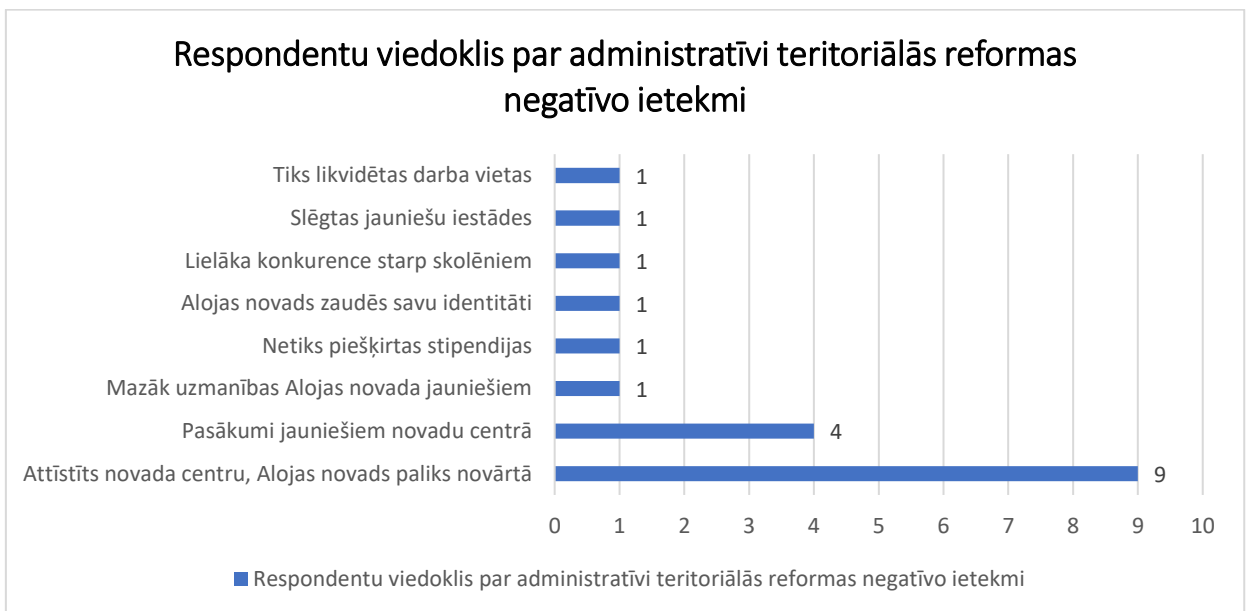
22.attēls. Respondentu informētība par administratīvi teritoriālo reformu

Nākamajā jautājumā jaunieši tika aicināti padomāt par to, kādi varētu būtu plusi un mīnusi administratīvi teritoriālajai reformai jauniešu ikdienā. No visiem respondentiem 45% jauniešu nesniedza atbildi par gaidāmajām izmaiņām, 13% jauniešu uzskata, ka jauniešiem būs daudzveidīgāks brīvā laika pavadīšanas piedāvājums, iespējas dalībai projektos un daudzveidīgāki pasākumi, bet 7% jaunieši uzskata, ka būs iespēja sadarbībai ar citiem jauniešiem.

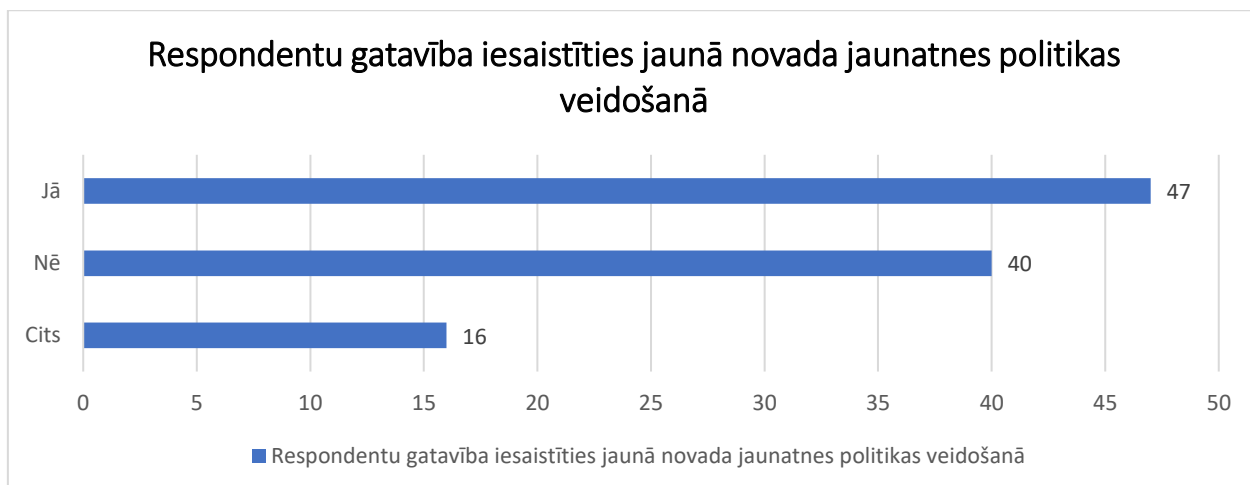
23. attēls. Respondentu viedoklis par administratīvi teritoriālās reformas pozitīvo ietekmi

Jaunieši norādīja arī, viņuprāt, iespējamus administratīvi teritoriālās reformas mīnusos, 9% jauniešu min, ka vairāk finansējums tiks novirzīts novada centram, kamēr Alojās novada jaunieši un infrastruktūra tiks mazāk finansēta. Tāpat jaunieši uzskata, ka vairāk pasākumu notiks jaunā novada centrā, un mazāk pasākumu tiks organizēti Alojās novadā.

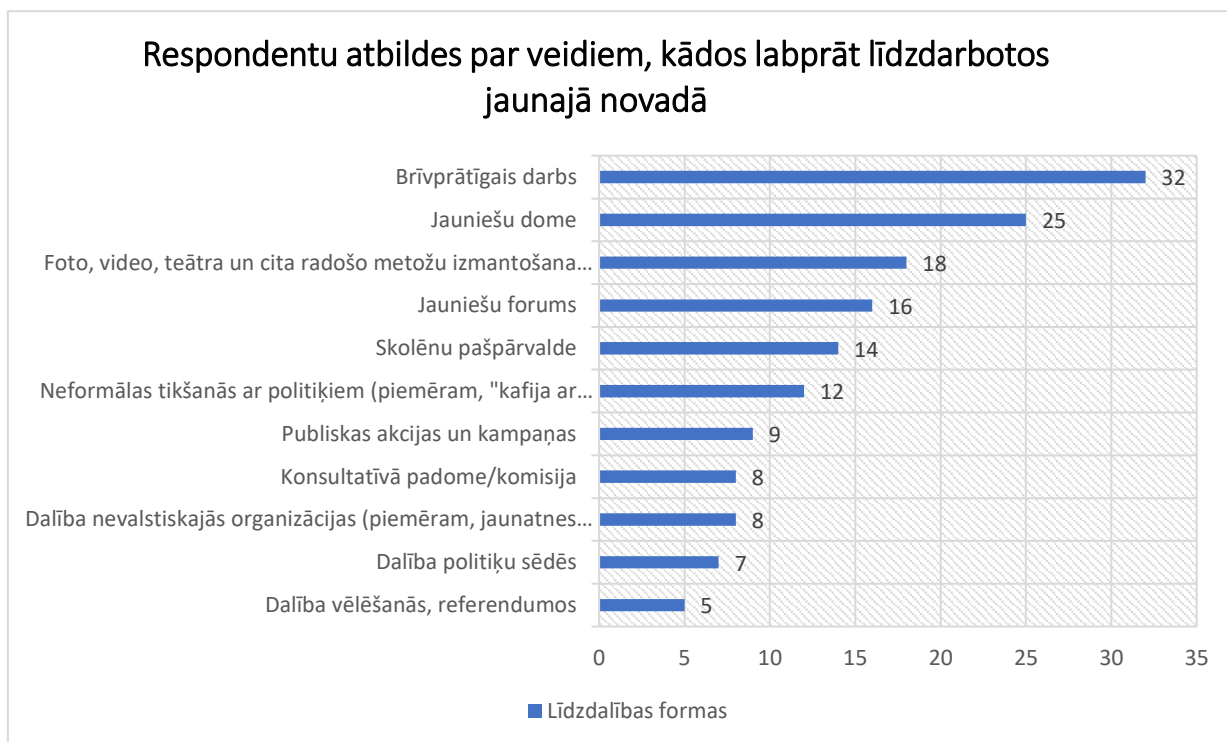
24. attēls. Respondentu viedoklis par administratīvi teritoriālās reformas negatīvo ietekmi

Atbildot uz jautājumu, vai jaunieši būtu gatavi iesaistīties jaunā novada jaunatnes politikas veidošanā, 45,6 % respondentu atbildēja, ka vēlētos iesaistīties, 38,8% norādīja, ka nevēlētos iesaistīties, bet 15,5% jauniešu atbildēs bija novērojamas tādas frāzes kā “varbūt, ja nepieciešams”, “nezinu”, “atsevišķos jautājumos”, “ja būs brīvā laika”, “ja iesaistīties varēs aptaujas veidā”.

25.attēls. Respondentu gatavība iesaistīties jaunā novada jaunatnes politikas veidošanā

Aptaujas divdesmitajā jautājumā jauniešiem bija jāatzīmē, kādā veidā labprāt viņi vēlētos līdzdarboties jaunajā novadā. No visām atbildēm, 17,8 % atzīmēja brīvprātīgo darbu kā vēlamāko līdzdalības formu, otrajā vietā ar 13,9% ierindojās līdzdalība darbojoties jauniešu domē, bet trešajā vietā jaunieši atzīmēja, ka labprāt savu viedokli paustu radošā formā. Vismazāk tika atzīmēta iespēja piedalīties vēlēšanās un referendumos, šo iespēju atzīmēja tikai 2,8 %.

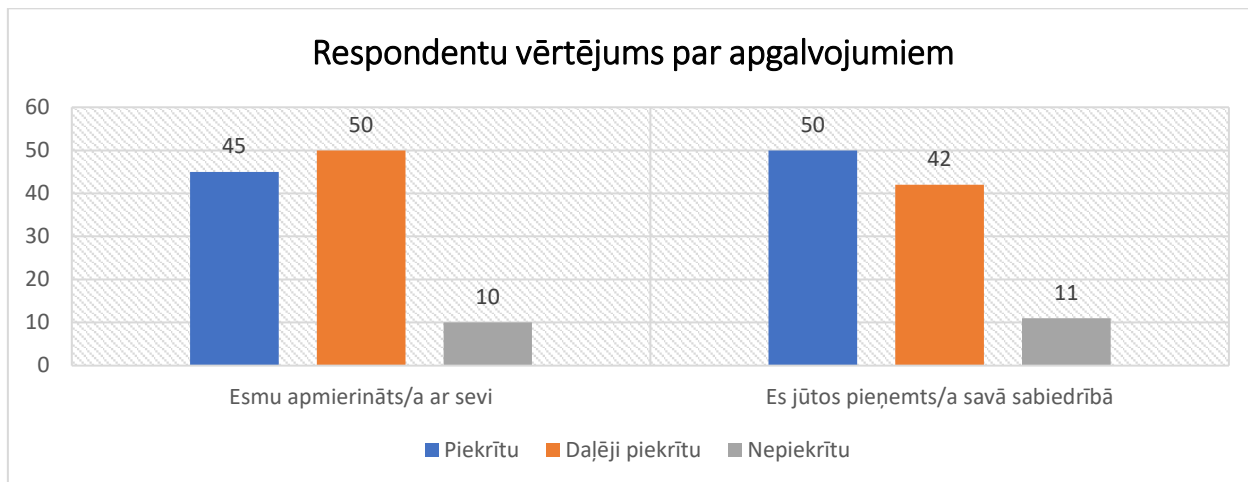

26.attēls. Respondentu atbildes par veidiem, kādos labprāt līdzdarbotos jaunajā novadā

Uz apgalvojumu “Esmu apmierināts/-a ar sevi” 42,9% (2019.gadā 52%) jauniešu atbild apstiprinoši, 47,6% jauniešu daļēji piekrīt apgalvojumam, bet 9,5% atbild noraidoši. No tā var secināt, ka kopumā Alojās novada jaunieši ir apmierināti ar sevi, tomēr jāņem vērā, ka katrs desmitais jauniešs jūtas slikti un nav apmierināts ar sevi.

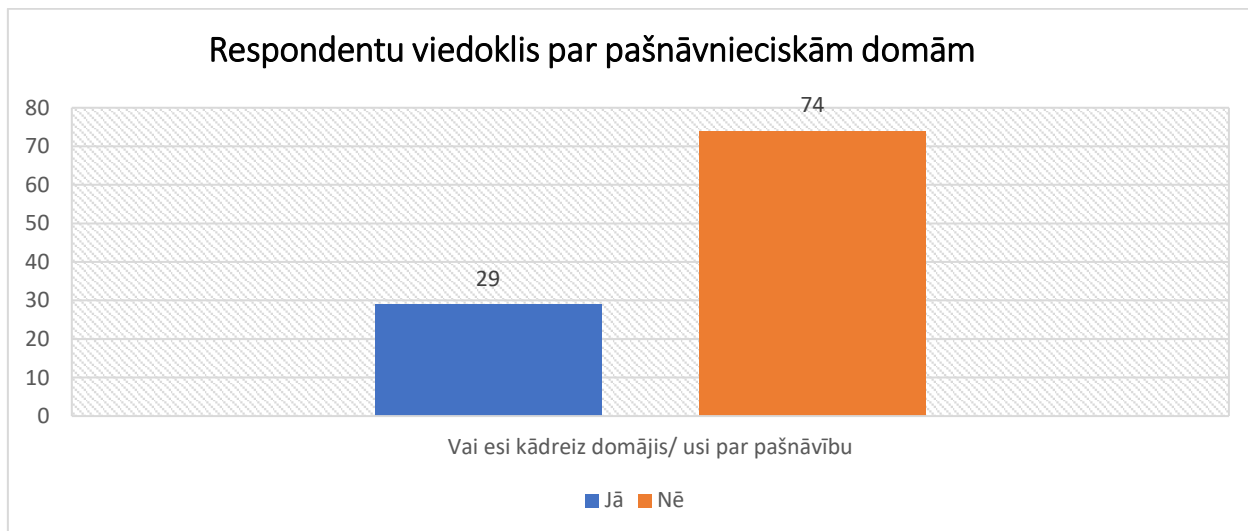
No respondentu atbildēm apgalvojumā “Jūtos pieņemts/-a savā sabiedrībā”, var secināt, ka

liela daļa aptaujāto jauniešu jūtas pieņemti savā sabiedrībā, tomēr ir daļa jauniešu, kuri jūtas daļēji pieņemti vai vispār nejūtas pieņemti sabiedrībā – kopumā 10,7% jaunieši. Liels izaicinājums jauniešu dzīvēs ir vienam otra atstumšana un izsmiešana, kas lielā mērā atstāj ietekmi uz jaunieša pašsajūtu un apmierinātību ar sevi. Pēc aptaujas rezultātiem, noteikti pastiprināti jāpievērš uzmanība šīs problēmas novēršanai jauniešu vidū.

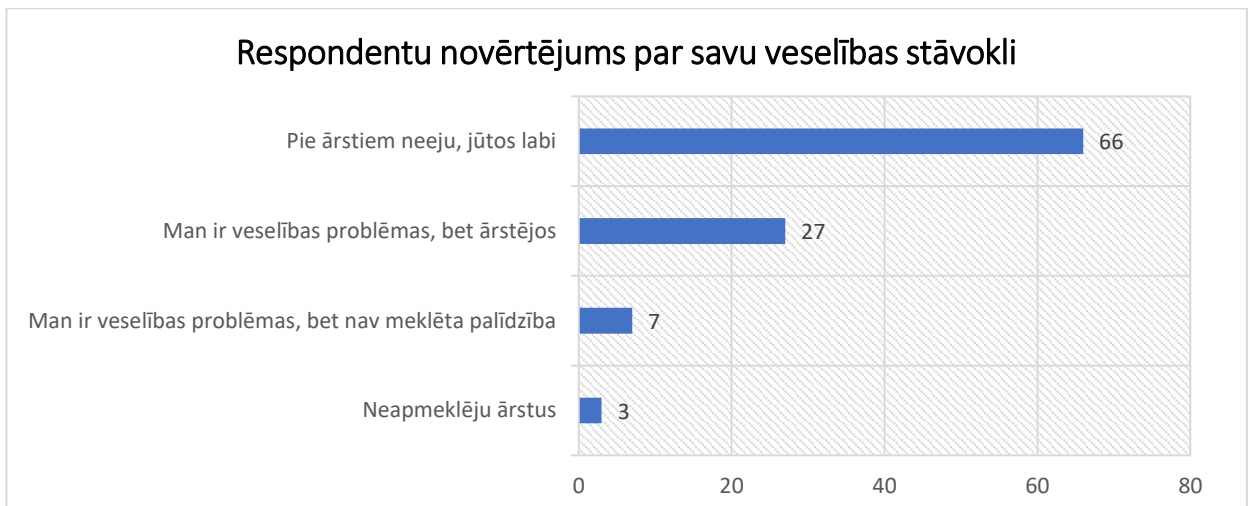
27.attēls. Respondentu viedoklis par apgalvojumiem

Uz jautājumu “Vai esi kādreiz domājis/-usi par pašnāvību”, 71,8% jaunieši atbild noraidoši, tomēr gandrīz katrs trešais jauniešs ir apsvēris domu par dzīves izbeigšanu un šis rādītājs ir visnotaļ satraucošs.

28.attēls. Respondentu viedoklis par pašnāvības domām

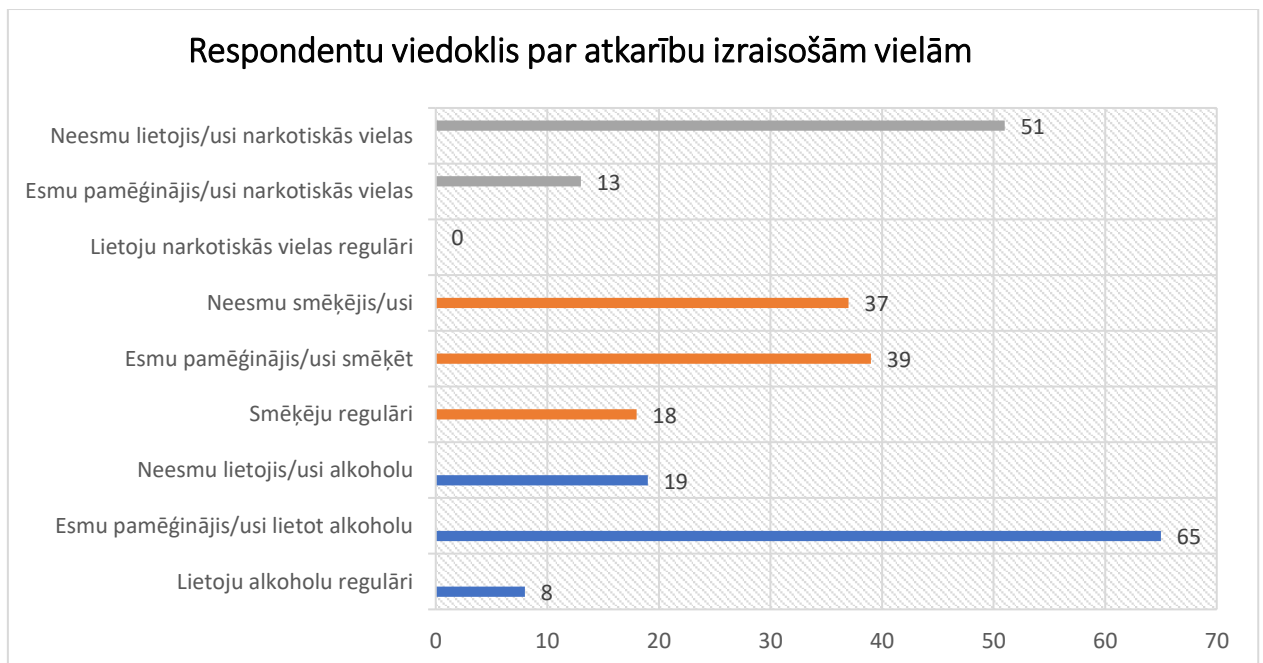
Atbildot uz aptaujas nākamo jautājumu, 64,1 % (2019.gadā 53%) jauniešu norāda, ka ārstus neapmeklē, jo nav veselības problēmas, 26,2% norāda, ka esošās veselības problēmas ārstē, bet 6,8% jauniešu apgalvo, ka viņiem ir veselības problēmas, bet palīdzība nav meklēta.

29.attēls. Respondentu viedoklis par savu veselības stāvokli

Jautājumā "kuras apreibinošās vai atkarību izraisošās vielas Tu lieto vai esi pamēģinājis?" 7,7 % (2019.gadā 14%) respondentu atbild, ka lieto alkoholu regulāri, 63,1% (2019.gadā 71 %) kādreiz to ir izmēģinājuši, 17,4% respondentu smēķē un 37,8 % ir izmēģinājuši uzsmēķēt, bet 12,6% (2019.gadā 29%) ir izmēģinājuši lietot narkotiskās vielas, bet neviens jaunietis narkotiskas vielas nelieto regulāri.

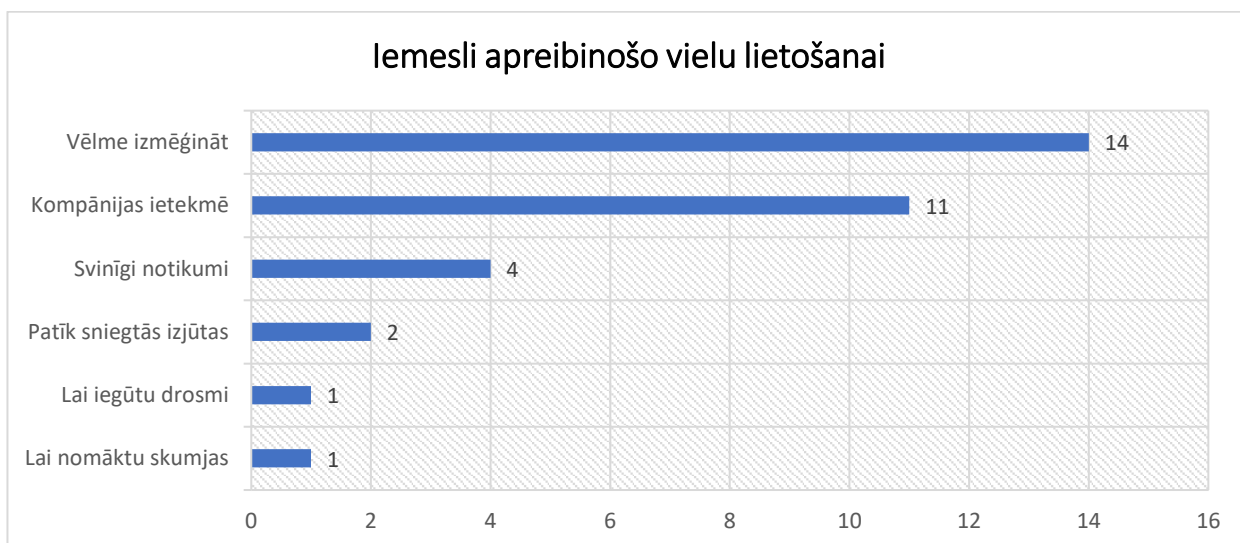
Diemžēl jāatzīst, ka ārkārtīgi daudz jaunieši lieto vai ir izmēģinājuši lietot kādas apreibinošās vai atkarību izraisošās vielas. No tiem lielākā daļa ir jaunieši, kuri ir lietojuši alkoholu vai smēķē. Pozitīva tendence varētu būt novērojama, jo respondentu vidējais vecums ir par diviem gadiem mazāks, kā 2019.gadā.

30.attēls. Respondentu atbildes par atkarību izraisošu vielu lietošanu

Jautājumā "ja esi lietojis apreibinošās vielas, kāds bija iemesls?" jauniešu atbild, ka vielas lietojuši, jo vēlējās izmēģināt, kā nākamais faktors tiek minēt kompānijas ietekme vai kādi svinīgi

notikumi. Vēl jaunieši atbild, ka lietojuši apreibinošās vielas, lai iegūtu vielu radītās sajūtas, iegūtu drosmi vai nomāktu skumjas.

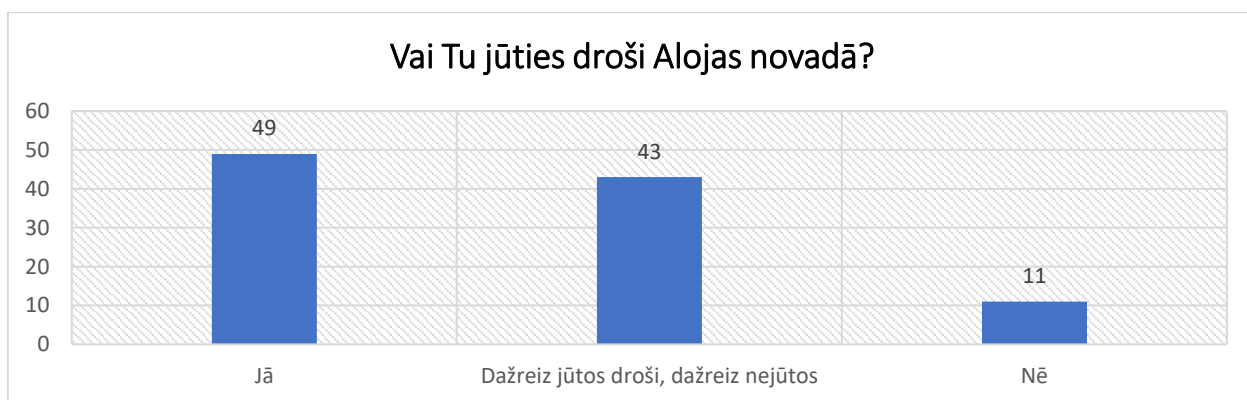
31.attēls. Respondentu iemesli apreibinošo vielu lietošanai

Aptaujas nākamajā jautājumā atklājas, ka vairums jauniešu ir apmierināti ar savu pašreizējo dzīvi kopumā – vidējais vērtējums desmit punktu skalā ir 7,27 (2019.gadā 6,84) punkti.

Aptaujāto 103 respondentu vidējais novērtējums ir 7.27 (vērtējuma skalā no 1 līdz 10)

Respondenti uz jautājumu “vai jūties droši Alojās novadā” neatbild viennozīmīgi – 47,6 % (2019.gadā 34 %) jauniešu jūtas droši, 41,7% (2019.gadā 53%) apgalvo, ka dažreiz jūtas droši, bet ir reizes, kad jūtas apdraudēti, un 10,7% jauniešu atbild, ka nejūtas droši, dzīvojot Alojās novadā.

30.attēls. Respondentu viedoklis par jušanos droši, dzīvojot Alojās novadā

Alojas novada jauniešu aptaujas kopsavilkums

Kopš 2019.gada, kad ir apstiprināts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments, vairākās jomās ir novērojamas izmaiņas un uzlabojumi.

◆ Salīdzinājumā ar 2019.gadu, atbildot uz jautājumu par dzīvesvietas maiņu tuvāko trīs gadu laikā līdzīgi kā iepriekš 41% respondentu norāda, ka neplāno mainīt dzīvesvietu, 20% (2019.gadā 29.9%) jauniešu norāda, ka plāno pārcelties uz citu vietu Latvijā, bet 32% atbild, ka ir grūti atbildēt uz šo jautājumu.

◆ Sakarā ar teritoriālo reformu, būtiski noskaidrot jauniešu domas par mobilo darbu pagastos. No visiem pagastos dzīvojošajiem respondentiem, 65,5% atbildēja, ka ir apmierināti ar jaunatnes darbu, bet 15,5 % atbildēja, ka jaunatnes darbs netiek veikts. 62,5% jauniešu atzina, ka labprāt dotos uz dažādiem pasākumiem un aktivitātēm, ja pagastos tādi tiktu organizēti, tomēr 14,3% jauniešu norādīja, ka nevēlas apmeklēt nekādas aktivitātes. Piektā daļa jeb 23,2% jauniešu norādīja, ka apmeklētu pasākumus atkarībā no dažādiem faktoriem – piemēram vai pasākums liktos saistošs, ja būtu ērtā laikā un tml.

◆ Novērtējot savas iespējas nodarboties ar sev tīkamiem vaļaspriekiem, 54,3 % aptaujāto jauniešu norāda, ka viņiem ir iespējas to darīt. Aptaujā 3,9% (2019.gadā 13%) jauniešu apgalvo, ka nav nekādu iespēju nodarboties ar hobijiem, kas patīk, 39,8% respondentu atbild, ka ir nelielas iespējas, bet 14,6% jauniešu atzīst, ka ir visas iespējas.

◆ Brīvā teksta jautājumā, jaunieši min piemērus brīvā laika pavadīšanas iespējām, kuras vēlētos, lai būtu pieejamas. 20 % jaunieši neatbild uz jautājumu, 25% no atbildēm ir attiecībā uz sporta zāli, sportiskajām aktivitātēm, pulciņiem, aktīvu atpūtu. Jaunieši vēlētos vairāk laika pavadīt brīvā dabā, kā arī piedalīties dažādos pasākumos.

◆ Sniedzot novērtējumu vai jauniešiem ir iespēja līdzdarboties politisko lēmumu pieņemšanā, 15,5 % (2019.gadā 33%) jauniešu atbild, ka nevar to novērtēt, 24.3% norāda, ka nav nekādu iespēju, tikai 12% atbild, ka viņiem ir iespējas līdzdarboties.

◆ Vērtējot savas iespējas atrast darbu, ja tas būtu nepieciešams, 43,7 (2019.gadā 50.4 %) jaunieši atbild, ka ir nelielas iespējas, 11 % norāda, ka nav nekādu iespēju, bet 27,2% (2019.gadā 22.2%) uzskata, ka viņiem būtu iespējas atrast darbu nepieciešamības gadījumā.

◆ Jaunieši sniedz atbildi arī par aktivitātēm, kurās viņi ir piedalījušies pēdējā gada laikā: vislielākā daļība vērojama kultūras un izklaides pasākumos, proti, 68,9 % (2019. gadā 78%), respondentu, kā arī skolu un augstskolu pasākumos piedalījušies 71,8% jauniešu, vismazākā aktivitāte bijusi politiskajās partijās, tādās piedalījušies ir vien 2,9% aptaujāto.

◆ Atbildot uz jautājumu, kur visvairāk tiek iegūta informācija par dažādām iespējām ar jauniešiem saistītos jautājumos no piedāvātajām 13 vietām, kā populārākās informācijas ieguves

vietas tiek norādītas - draugi un paziņas 73%, sociālie tīkli un internets 62%, tomēr kā trešā populārākā informācijas ieguves vieta tiek norādīti Alojās novada jauniešu Facebook un Instagram konti, ko atzīmējuši 50 % respondentu.

◆ Starp populārākajām jauniešu izmantotajām sociālajām platformām tika norādīts Whatsapp, otrajā vietā Instagram, bet kā trešā populārākā lietotne tiek atzīmēta platforma Youtube. Tādēļ jaunieši atzīmējuši, ka vislabprātāk informāciju par aktualitātēm saņemtu bildes vai storiņa formā.

◆ Digitālajās aktivitātēs labprāt iesaistītos vairāk kā trešdaļa jauniešu jeb 35%, 10% respondentu nebija viedokļa šajā jautājumā, bet 7% jauniešu brīvā formā ir rakstījuši, ka šobrīd piedāvātais klāsts ir pietiekams.

◆ Novērtējot, cik draudzīgs ir Alojās novads jauniešiem, vidējais vērtējums 10 ballu skalā ir 6,89, kamēr 2019. gadā vidējais vērtējums bija 5.74.

◆ Biežāk norādītie neapmierinātības iemesli tiek norādīti darba vietu trūkums, ko atzīmē 24,2% jauniešu, katrs desmitais jauniešs atzīst, ka ir maz brīvā laika aktivitātes, kas saistītu, un tāpat tiek pieminēts, ka lielākās pilsētās piedāvājums ir plašāks – veikali, izglītība un tml., bet 6,7 % min, ka cilvēki apkārt ir nelaiņi. Toties 29% (2019.gadā 18%) atzīmē, ka viņus apmierina dzīve Alojās novadā.

◆ Pēc respondentu domām, galvenie risināmie jautājumi ir saistīti ar brīvā laika aktivitātēm, darba vietām, sporta pasākumiem, sporta infrastruktūru un vietas (telpas), kur jauniešiem sanākt pēc skolas un brīvajā laikā. No visiem respondentiem 38% jauniešu nav izteikuši viedokli.

◆ Jauniešu vērtējums par savām iespējām ietekmēt lēmumus, ko pieņem Alojās novada pašvaldība, salīdzinot ar 2019. gadu ir uzlabojies – 25,2% (2019.gadā 46%) uzskata, ka viņiem nav nekādu iespēju, un vēl 26,2%, ka viņiem ir nelielas iespējas, tomēr tikai 1,9% jauniešu apgalvo, ka viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības lēmumus. No visiem respondentiem 44,7% jauniešu atbildējuši “Grūti pateikt”, no kā jāsecina, ka jauniešiem trūkst informācijas par viņu iespējām.

◆ No visiem respondentiem 69,9% jaunieši ir informēti par plānoto administratīvi teritoriālo reformu, bet 28,2% apgalvo, ka nekādu informāciju iepriekš nav dzirdējuši par novadu apvienošanu.

◆ Aptaujā jaunieši norādīja, kādi varētu būtu plusi un mīnusi administratīvi teritoriālajai reformai jauniešu ikdienā. No visiem respondentiem 45% jauniešu nesniedza atbildi par gaidāmajām izmaiņām, 13% jauniešu uzskata, ka jauniešiem būs daudzveidīgāks brīvā laika piedāvājums, iespējas dalībai projektos un daudzveidīgāki pasākumi, bet 7% jaunieši uzskata, ka būs iespēja sadarbībai ar citiem jauniešiem. Kā iespējamās administratīvi teritoriālās reformas mīnusus,

9% jauniešu min, ka vairāk finansējums tiks novirzīts novada centram, kamēr Alojās novada jaunieši un infrastruktūra tiks mazāk finansēta. Tāpat jaunieši uzskata, ka vairāk pasākumu notiks jaunā novada centrā, un mazāk pasākumu tiks organizēti Alojās novadā.

◆ Pozitīvs rādītājs atspoguļojās jauniešu vēlmē iesaistīties jaunā novada jaunatnes politikas veidošanā, jo 45,6 % respondentu atbildēja, ka vēlētos iesaistīties, 38,8% norādīja, ka nevēlētos iesaistīties, bet 15,5% jauniešu atbildēja, ka iesaiste atkarīga no dažādiem apstākļiem.

◆ Kā vēlamo līdzdalības veidu jaunizveidotajā novadā, 17,8 % atzīmēja brīvprātīgo darbu, otrajā vietā ar 13,9% ierindojās līdzdalība darbojoties jauniešu domē, bet trešajā vietā jaunieši atzīmēja, ka labprāt savu viedokli paustu radošā formā. Vismazāk tika atzīmēta iespēja piedalīties vēlēšanās un referendumos, šo iespēju atzīmēja tikai 2,8 %.

◆ Vērtējot jauniešu veselības stāvokli, 64,1 % (2019.gadā 53%), aptaujāto apgalvo, ka pie ārstiem neiet, bet jūtas labi, 26,2 % jauniešu ir veselības problēmas, bet tās tiek ārstētas, savukārt 6,8 % jauniešiem ir veselības problēmas, bet nav meklēta ārsta palīdzība.

◆ Aptaujā tiek uzdots jautājums, par apreibinošo vielu lietošanu, uz ko 7,7 % (2019.gadā 14%) respondentu atbild, ka lieto alkoholu regulāri, 63,1% (2019.gadā 71 %) kādreiz to ir izmēģinājuši, 17,4% respondentu smēķē un 37,8 % ir izmēģinājuši uzsmēķēt, bet 12,6% (2019.gadā 29%) ir izmēģinājuši lietot narkotiskās vielas, bet neviens jauniešis narkotiskās vielas nelieto regulāri, kamēr 2019. gadā 3 jaunieši norādīja, ka narkotiskās vielas lieto regulāri. Galvenie iemesli apreibinošo vielu izmēģināšanai ir vēlme uzzināt, kādas sajūtas rada vielu lietošana, šo atbildi sniedz 42 % no jauniešiem, kuri apreibinošās vielas ir lietojuši, 33% jauniešu apgalvo, ka lietojuši kompānijas ietekmē, bet 12 % respondentu, atzīmējot kādus svinīgus notikumus.

◆ Respondenti uz jautājumu vai jaunieši jūtas droši Alojās novadā neatbild viennozīmīgi – 47,6 % (2019.gadā 34 %) jauniešu jūtas droši, 41,7% (2019.gadā 53%) apgalvo, ka dažreiz jūtas droši, bet ir reizes, kad jūtas apdraudēti, un 10,7% jauniešu atbild, ka nejūtas droši, dzīvojot Alojās novadā.

◆ Novērtējot savas dzīves kvalitāti, uz jautājumu, cik apmierināti jaunieši ir ar savu pašreizējo dzīvi, vidējais vērtējums 10 ballu vērtēšanas skalā ir 7,27 (2019.gadā 6,84) punkti. 42,9% (2019.gadā 52%) jauniešu atbild apstiprinoši, 47,6% jauniešu daļēji piekrīt apgalvojumam, bet 9,5% atbild noraidoši. Vēl 10,7% jaunieši apgalvo, ka nejūtas pieņemti sabiedrībā. Bet pašnāvību ir apsvēruši 28,2% jauniešu.

◆ Aptaujas nākamajā jautājumā atklājas, ka vairums jauniešu ir apmierināti ar savu pašreizējo dzīvi kopumā – vidējais vērtējums desmit punktu skalā ir 7,27 (2019.gadā 6,84) punkti.

IETEIKUMI

◆ Nemot vērā, ka jaunieši kā galvenos iemeslus neapmierinātībai ar dzīvi kopumā min sociālus apstākļus – bezdarbu, īpaša uzmanība pievēršama sociālajiem jauniešu dzīves apstākļiem un videi, monitorējot un risinot sociālās problēmas, ar kādām saskaras jaunieši.

◆ Ja skolas un kultūras, izklaides aktivitātēs regulāri iesaistās salīdzinoši daudz jauniešu, tad sociālās, politiskās un sabiedriskās aktivitātēs regulārā līdzdalība ir izteikti zema un rādītāji divu gadu laikā nav uzlabojušies. Noteikti nepieciešama aktīvs skaidrošanas un informēšanas darbs par pilsonisko un sabiedrisko aktivitāšu nozīmi un nozīmību, tai skaitā, ar konkrētiem piemēriem 'rādīt', kā sociālā līdzdalība ietekmē vai var ietekmēt katra jaunieša ikdienas iespējas. Informēšanas aspektā īpaši būtiska ir informācija par sociālām, politiskām un pilsoniskām aktivitātēm, kurās maz jauniešu ir ieinteresēti, tādēļ būtiski ne tikai informēt, bet arī ieinteresēt.

◆ Būtisks faktors ir arī jauniešu drošības izjūta savā novadā, jo vairāk kā puse jauniešu ir norādījuši, ka Alojās novadā dažreiz jūtas, bet dažreiz nejūtas droši. Būtu nepieciešams noskaidrot un veikt padziļinātu pētniecību, kā jauniešiem palīdzēt justies droši vietā, kurā viņi dzīvo, un veikt atbilstošus pasākumus.